

OPEN OPROEP 16 I 11 A
gemeenschapsinstelling De Zande,
Project de Succursale
25.06.09

INHOUDSTAFEL

PROGRAMMA-ONDERZOEK

Voor **WIE** bouwen we? p. 5

WAT bouwen we? p. 13

CONTEXTONDERZOEK

WAAR bouwen we? p. 23

PROJECTVOORSTEL

de GBJ* in de maatschappij p. 35

de jongere in de GBJ p. 45

duurzaam bouwen p. 83

raming p. 94

organisatie planproces p. 96

kostenbeheersing p. 100

tot slot p. 104

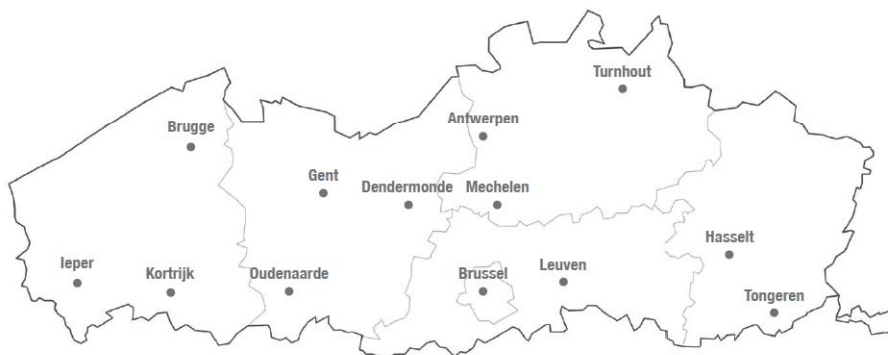
film p. 105

*Gemeenschapsinstelling Bijzonder Jeugdzorg

PROGRAMMA-ONDERZOEK

WIE ?

WIE

jeugdrechtbanken in Vlaanderen als doorverwijzende instanties

We bouwen voor jongeren die tijdelijk buiten de maatschappij geplaatst worden in de Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdzorg (GBJ) 'De Succursale' in Wingene.

Het centrum wil de volgende modules aanbieden: **onthaal, oriëntatie, observatie, open en gesloten begeleiding** voor een totaal van **40 jongens** (36 + 4 crisisplaatsen).

Profiel

Na confrontatie met en evaluatie door de jeugdrechter worden de jongens onderverdeeld in twee categorieën:

- **Jongeren in een problematische opvoedingssituatie (POS)**

Deze jongeren moeten tegen de maatschappij (en zichzelf) beschermd worden. POS-jongens zijn **14 tot 18 jaar** oud.

- **Jongeren schuldig aan een als misdrijf omschreven feit (MOF)**

In deze groep is het de maatschappij die tegen de jongere beschermd moet worden. Hier spreekt men over een leeftijdscategorie van **12 tot 18 jaar**.

Uit cijfers van 2008 blijkt dat **86 % van de op te vangen jongeren POS** is en **14 % MOF**.

Tabel 11: aantal lopende maatregelen (absoluut en procentueel) naar begeleidingsjaar en POS

(Bron: BI96 Agenschap Jongerenwelzijn)

(POS: problematische opvoedingssituatie – MOF: als misdrijf omschreven feit)

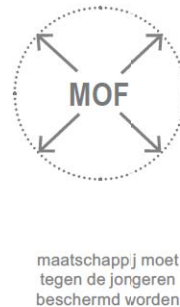
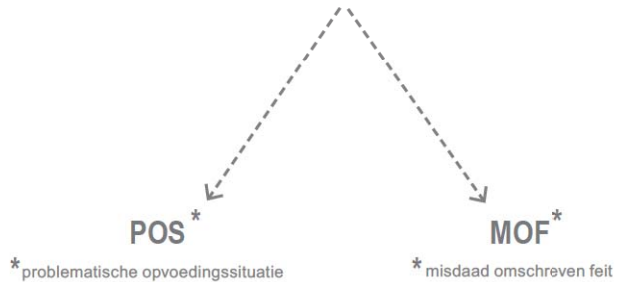
(JRB: Jeugdrechtbank – CBJ: Comité voor Bijzondere Jeugdzorg)

	2003		2004		2005		2006		2007	
MOF door JRB	4.831	17,80%	4.769	17,30%	4.850	17,00%	4.912	16,50%	4781	15,20%
POS door JRB én CBJ	21.597	79,60%	22.270	80,90%	23.134	81,00%	24.276	81,50%	26.035	83,00%
POS JRB	10.887	40,15%	11.366	41,29%	12.053	42,20%	13.015	43,70%	14.434	45,96%
POS CBJ	10.710	39,49%	10.904	39,61%	11.081	38,80%	11.251	37,81%	11.601	36,94%
niet geregistreerd	691	2,50%	491	1,80%	575	2,00%	594	2,00%	591	1,80%
Totaal	27.119	100%	27.530	100%	28.559	100%	29.782	100%	31.407	100%

(tabel van lezing 'in de marge' sessie III UCSIA - uit tijdschrift Persectief!)

WIE

jongeren buiten de maatschappij

Hoewel de grens tussen POS en MOF soms heel dun is, moeten we rekening houden met volgende vaststellingen:

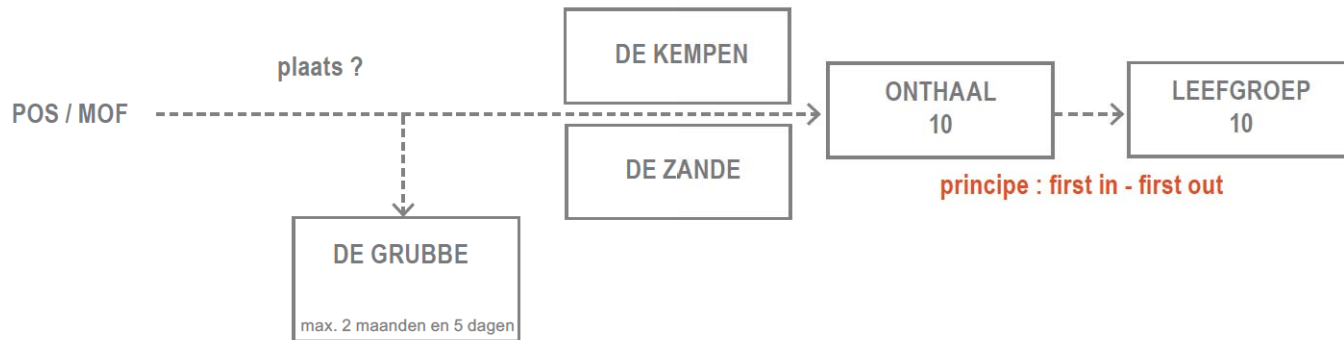
- Een duidelijk geval van POS vertoont vaak een sterk vluchtgedrag. Deze jongere dient bovenal tegen zichzelf beschermd te worden en kan beter niet met een MOF geconfronteerd worden.

- Een MOF is ook bijna altijd een POS.

- Onder 14 jaar wordt een jongere zelden geplaatst. Indien dit wél aanbevolen wordt, zorgt de opvang in een groep van oudere jongeren altijd voor problemen.

Hoewel de instroom van de jongeren moeilijk te voorspellen is, gaan we ervan uit dat we bouwen voor jongeren die ernstig afwijkend gedrag vertonen en zich in een complexe problematiek en zorgvraag bevinden.

De jongeren dienen meer en meer **individueel benaderd** te worden om een passend antwoord te bieden op hun zorgvraag.

WIE

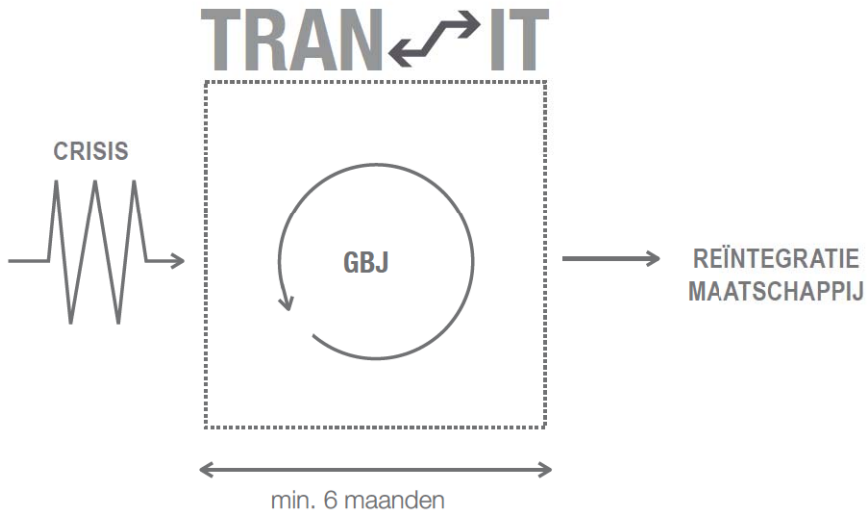
Verblijfsduur

Hoewel de verblijfsduur in een GBJ grote verschillen vertoont, kunnen we algemeen stellen dat hij van **langdurige aard** is, met een gemiddelde tussen **6 maanden en 1 jaar**.

Opvangproces

Een opname verloopt in twee fasen:

- **Eerste fase: tot rust komen.** Door zijn opvang is de jongere ontheemd en heeft hij wellicht nood aan decompressie. De jongere moet de kans krijgen om een aantal succeservaringen te beleven.
- **Tweede fase: reïntegratie in oorspronkelijk milieu of in een alternatieve opvoedingscontext.**

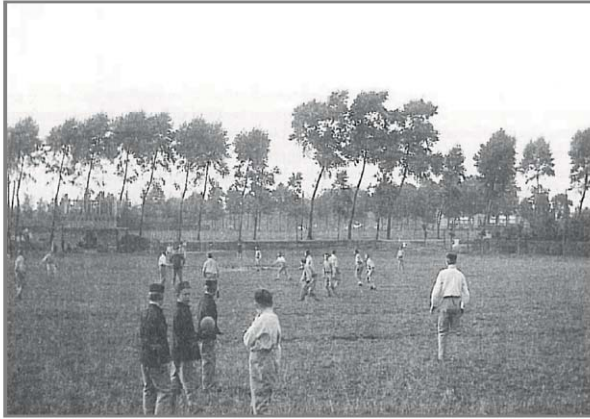
De zogenoemde **matrozenschool**, met boerderij, van Wingene werd gebouwd in een tijd waarin men landlopers wilde heropvoeden tot landbouwers en matrozen.

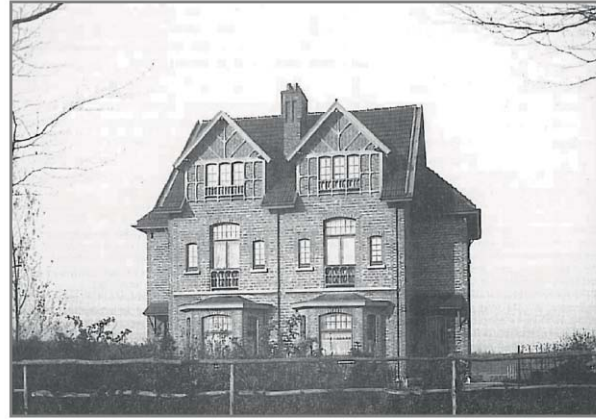
Was de doelgroep in het verleden voornamelijk afkomstig van het **platteland**, dan zien we vandaag dat de jongeren voor het grootste gedeelte uit een stedelijke omgeving komen, met **Antwerpen** als koploper. Los van hun afkomst, bouwen we voor jongeren tussen 12 en 18 jaar die ernstig afwijkend gedrag vertonen, zich in een complexe problematiek bevinden en, meer en meer, individueel benaderd moeten worden om een passend antwoord te bieden op hun zorgvraag.

PROGRAMMA-ONDERZOEK

WAT ?

SPORT -EN SPELOMGEVING

WOONOMGEVING

LEEROMGEVING

ZORGOMGEVING

PERSONEEL

ONTSPANNEN

samenspel
uitlaatklep
vrije tijd

samenleven
algemene vaardigheden
zelfstandigheid

WONEN

LEREN LEVEN

LEREN

beroepskeuze
beroep
huisonderwijs

gezinstherapie
individuele counseling

THERAPIE

WAT

In een bouwwerk voor een GBJ zijn er 4 bepalende elementen: **Wonen & Leven, Therapie, Onderwijs en Sport & Vrije Tijd**. Het 'Personeel' is een wekerend onderdeel van elk element.

Een GBJ is een maatschappij op zich, waar zoveel mogelijk een **'normale' dagindeling** van een jongere wordt nagestreefd. De jongere moet dus kunnen **leren, spelen en aan sport doen**, een moment van **individuele rust** hebben (bijvoorbeeld om een boek te lezen) en evolueren in een **huiselijke sfeer**. Het therapeutische gedeelte is hierin een onderscheidende factor, maar zal in de toekomst zeker aan belang winnen.

WAT

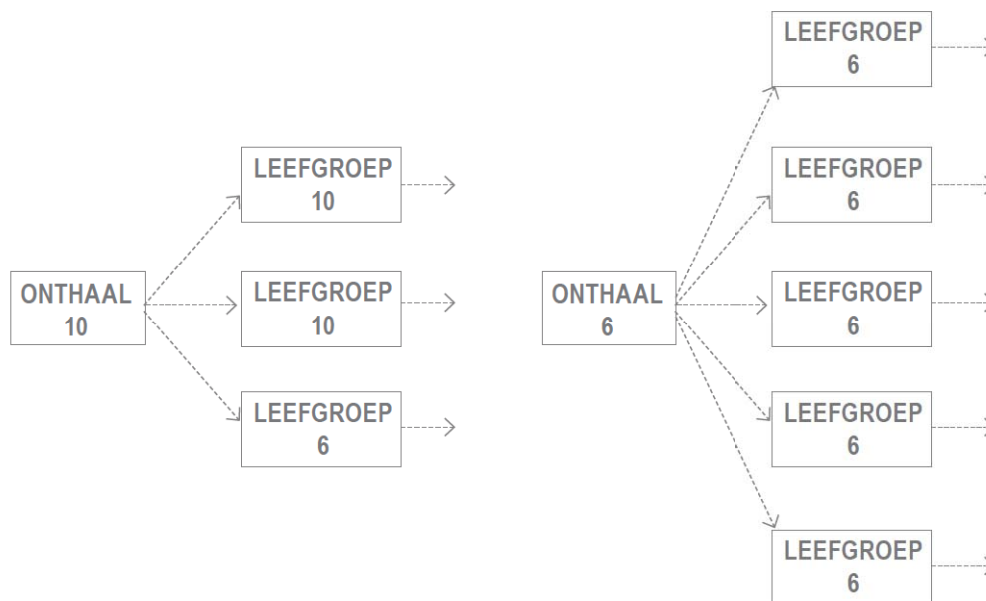
Daarom stellen wij de volgende **aanpassing** aan het project voor:

- **Leefgroepen van 6 i.p.v. 10** (opnieuw 36 + 4 crisisplaatsen) waardoor uitbreiding van het belang van het therapeutische gedeelte mogelijk wordt. Het verkleinen van de leefgroepen in combinatie met de uitbreiding van het therapeutische en onderwijsgedeelte wordt als een wenselijke evolutie beschouwd.

Behoud van het **'first in, first out'** opnameprincipe, maar dan wél met leefgroepen van 6 jongeren.

Hierdoor zijn de groepen beter te **begeleiden** en te **controleren**, is het makkelijker om een **'huiselijke' sfeer** te creëren en wordt een **meer individuele aanpak** van de jongere binnen de GBJ mogelijk gemaakt.

Vergeet niet dat elke jongere die opgevangen wordt, uit zijn vertrouwde omgeving gehaald is en dat de meesten er al een lange, moeilijke tocht langs allerlei instellingen op hebben zitten.

**hoe kleiner de groep,
hoe beter te sturen,
hoe sneller de doorstroom
hoe beter te individualiseren.**

WAT

De leefgroepen kunnen volgens **vorderingsgroep, leeftijd of expertise** ingedeeld worden.

Een scheiding volgens expertise wordt als gunstig ervaren voor de behandeling van de jongeren. Bij de toepassing van dat laatste systeem, moet de mogelijkheid bestaan om een zeer jonge jongen of een zuiver geval van POS strategisch te kunnen opvangen, ook al zal deze situatie zich slechts sporadisch voordoen.

Door efficiënt te bouwen en een betere samenwerking van het personeel én een uitgebreider takenpakket van de jongeren in te calculeren, kan de kostprijsverhoging door de voorgestelde aanpassingen in grote mate beperkt worden.

leefgroepen op basis van **vorderingsgrond**

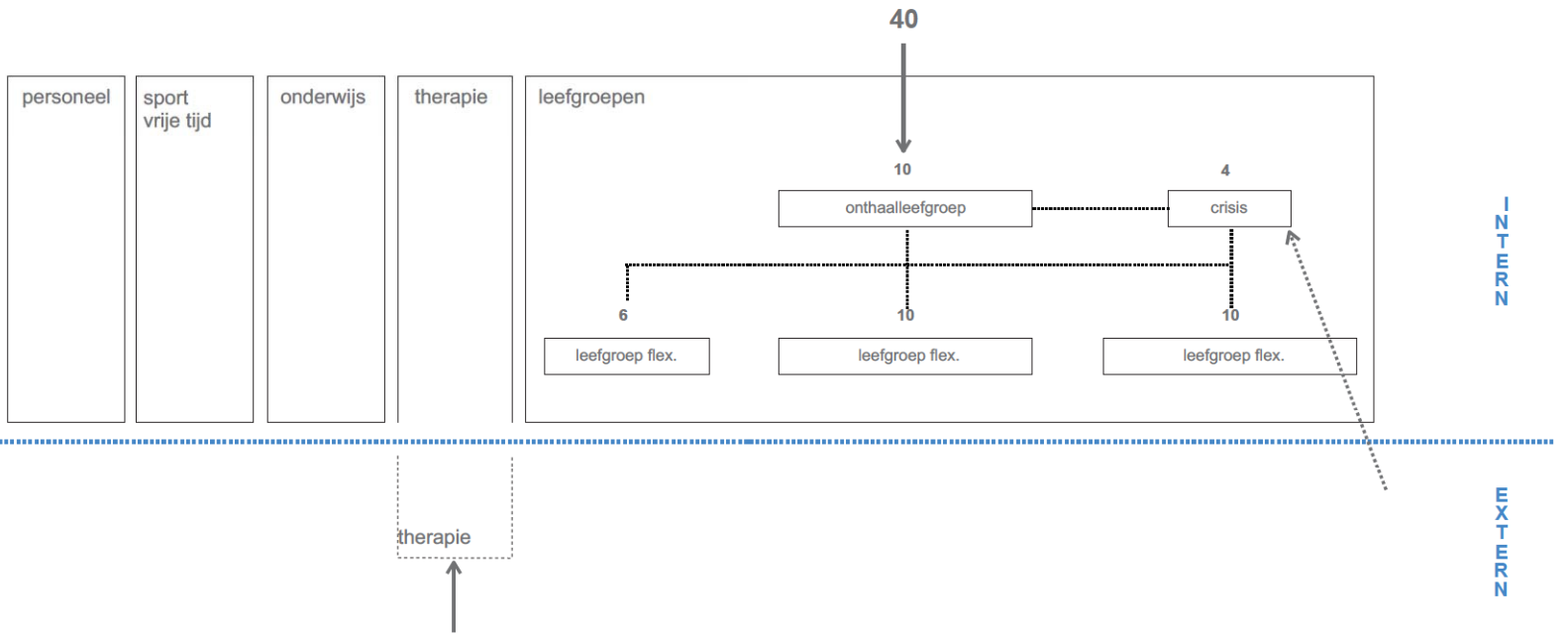

leefgroepen op basis van **leeftijd**

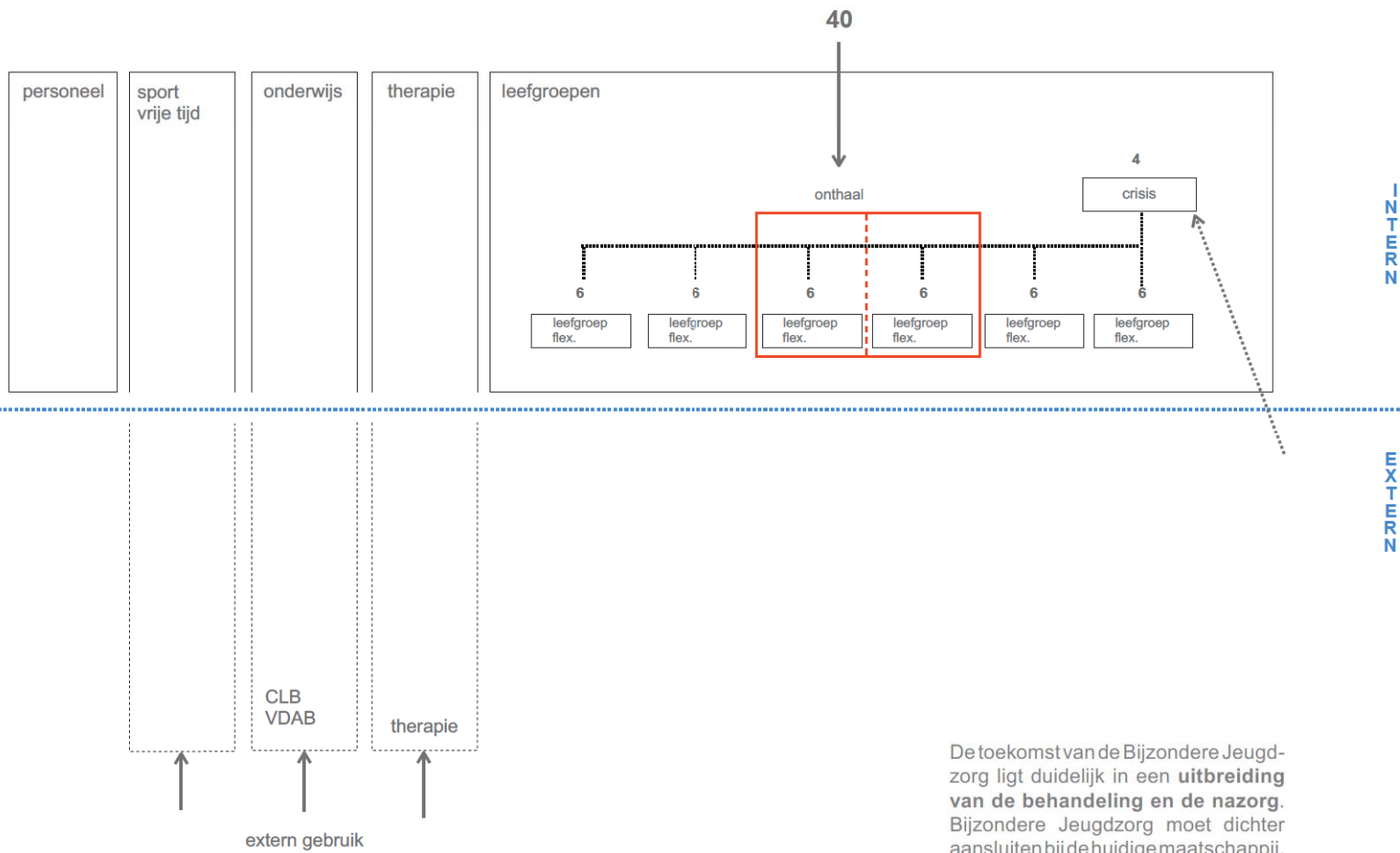

leefgroepen op basis van **expertise / gedragsprobleem**

WAT

Het is onze ambitie om via dit project bij te dragen tot:

- * de verhoging van de kansen op **REÏNTEGRATIE** in de maatschappij
- * een maximale zorg op maat van de jongere
- * een grotere synergie van de bijzondere jeugdzorg en de huidige maatschappij
- * een positief beeld van de bijzondere jeugdzorg
- * de zoektocht naar **SUCCES**

CONTEXTONDERZOEK

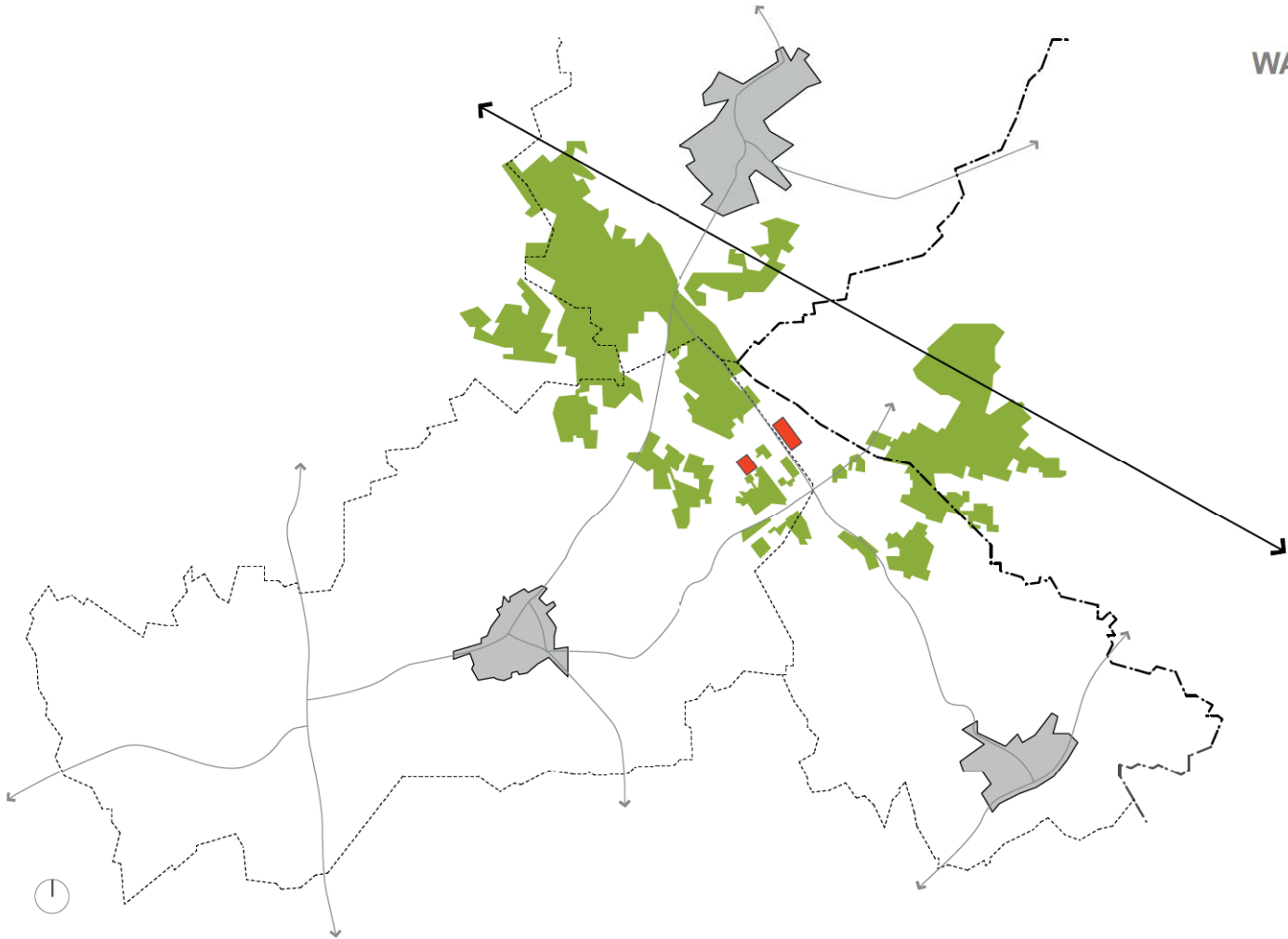
WAAR ?

... geïsoleerd tussen Wingene, Ruiselede en Beernem,
tussen Oost -en West-Vlaanderen

WAAR

Geschiedenis

De zogenoemde **matrozenschool**, met boerderij, van Wingene werd gebouwd in een tijd waarin men landlopers wilde heropvoeden tot landbouwers en matrozen. Het gebied heeft zijn ontwikkeling te danken aan de vestiging van jeugdzorg op deze locatie.

Wat vroeger een woestij was, evolueerde door een **sterk staaltje van landschapsengineering** tot een uitgekende structuur van vlakken en lijnen. De grote experimenten die met het landschap gedaan werden, leidden tot het **waardevolle en beschermde landschap** van vandaag.

WAAR

Situering

Het project 'De Succursale' ligt op slechts **500 m van de GBJ van Ruiselede**, een soortgelijke zorginstelling.

Het ligt letterlijk 'in the middle of nowhere'.

De **isolatie van de site tussen natuurgebieden** veroorzaakt een patstelling: land dat van in het verleden geclaimd werd door zorg, wordt momenteel bevroren door de wetgeving. Het is onze ambitie om het opnieuw op te eisen voor jeugdzorg en er een nieuwe stempel op te drukken. De combinatie van die ambitie en de omgang met de bescherming en de nabije natuurgebieden vereist een omlijnende en weloverwogen strategie.

landschap Ruiselede Massart 4 juli 1905

Het Sint-Pietersveld bestaat in 1905 uit een driehoekige strook onvruchtbare zandgrond. Bij de ontginning omstreeks 1771 werd de heide gedeeltelijk in akkerland omgezet. In de Oostenrijkse periode bracht men de zanderige en arme spodosol verder in cultuur. Ook de ruimtelijke structuur wijzigde grondig. Zo werden de noordelijk gelegen bossen van Ruiselede omgevormd tot landbouwland. Men deed dit systematisch en volgens een dambordpatroon, geaccentueerd door de typische dreven.

landschap Ruiselede Charlier 19 juli 1980

Ruiselede ontwikkelde zich doorheen de twintigste eeuw, samen met meer specifiek van de varkensteelt. Landschappelijk vertaalde dit zich doeld, daarna werden ze getransformeerd in akkerland voor voedergras. Het drevenpatroon is nog intact, maar de zomereiken zijn vervangen door zender van Aalter op.

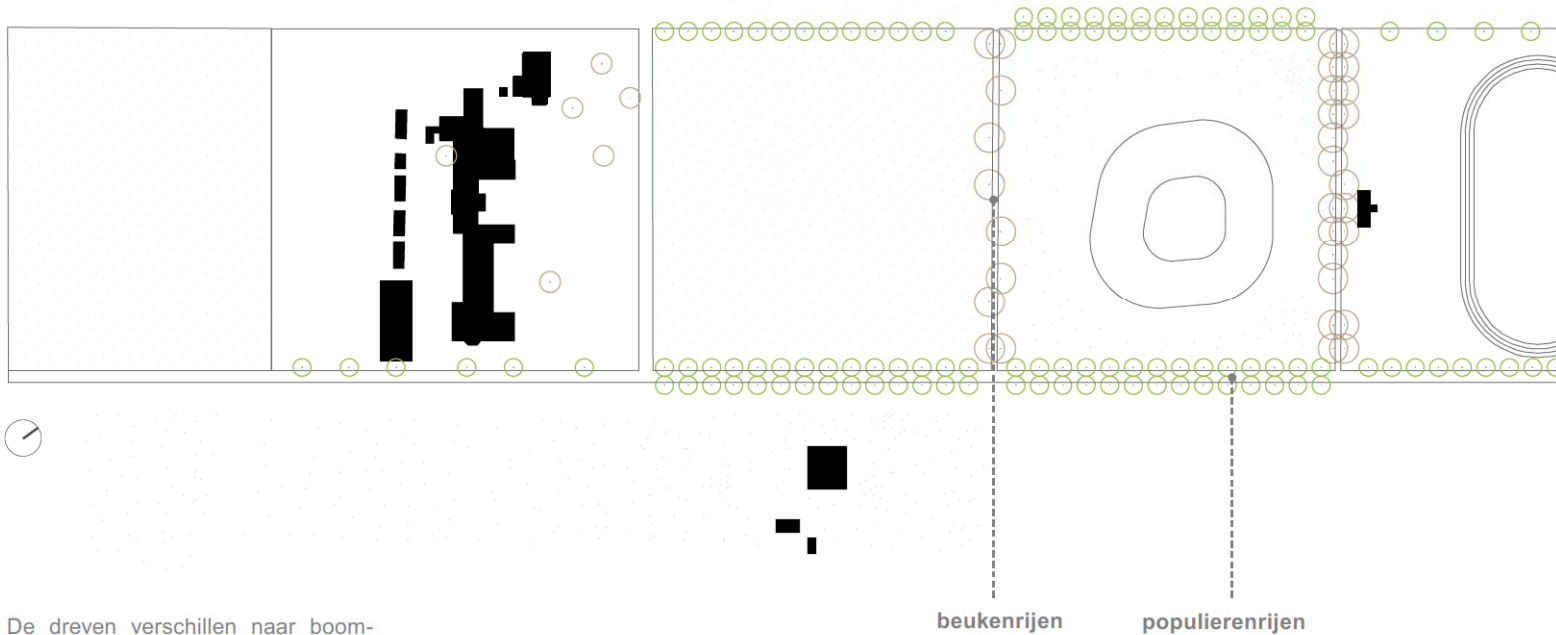
landschap Ruiselede Kempenaers 18 augustus 2003

amen met Wingene, tot het centrum van de geïndustrialiseerde veeteelt, en
de dit zich in grotere percelen. In een eerste fase waren zij als weiland be-
voedergewassen. Op de achtergrond duikt de radio- en tv-mast van de

De varkensweek bleef zich verder ontwikkelen in Ruiselede. Bij het telen van voedergewassen werd ook steeds meer voor maïs gekozen. Op de foto van Kempenaers uit 2003 zien we een vers geëgde akker, klaar voor het telen van de maïs. De gelijkenissen met de foto uit 1980 zijn evenwel groot.

WAAR

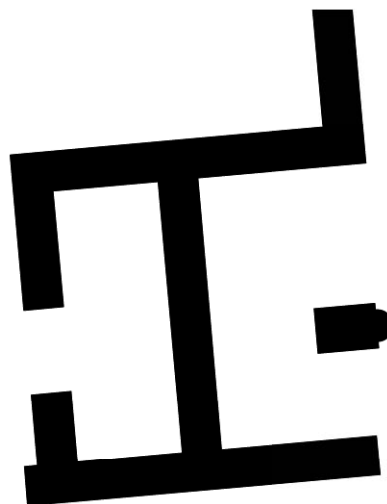
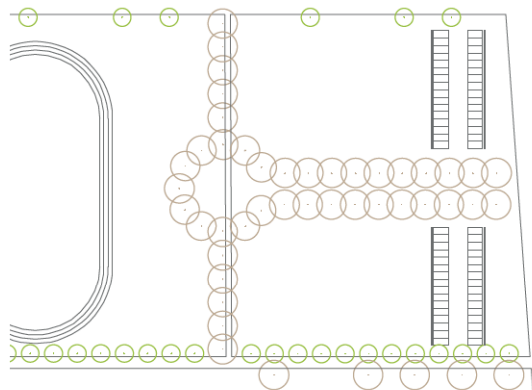
een duurzame structuur, ontwerpen binnen het dambordpatroon.

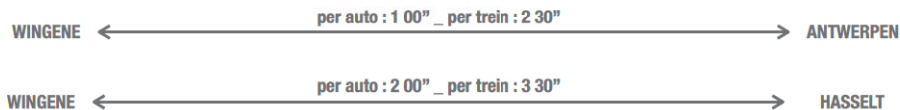
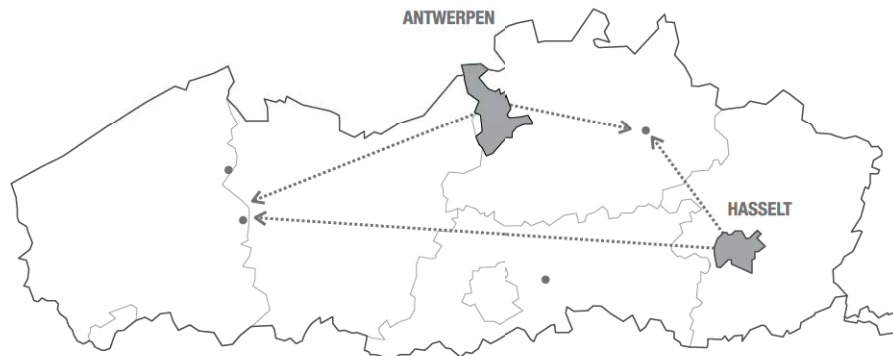
De hoofdkwaliteit van de duurzame landschappelijke structuur is zijn **organiserend vermogen**.

De perceelsstructuur organiseert de invulling per perceel, omzoomd door een leesbaar **grid van dreven en lanen**.

Ondanks de veelzijdigheid aan invullingen blijft de organiserende structuur duidelijk leesbaar.

Bij nader onderzoek van de dreven en lanen wordt duidelijk, dat door de veelheid aan eigenaars en functies binnen het geheel van kavels, verschillende dreven verdwenen, afgetakeld of gediversifieerd zijn.

Bedenking

Was de doelgroep in het verleden voornamelijk afkomstig van het **platteland**, dan zien we vandaag dat de jongeren voor het grootste gedeelte uit een stedelijke omgeving komen, met **Antwerpen** als koploper.

Het isolement van de site én zijn positionering in Vlaanderen doen vaststellen dat een bijkomende voorziening van 40 plaatsen in Wingene niet wenselijk is.

De afstand tussen Wingene en de plaats van herkomst van de jongeren (bijvoorbeeld Antwerpen) is zo groot dat het voor de familie bijzonder moeilijk wordt om de jongeren te komen bezoeken (vb. het bus-treintraject tussen Antwerpen en Wingene wordt op dit moment geschat op 2,5 uur). Ook nazorg in de GBJ van Wingene wordt hierdoor volledig op de helling gezet.

Tabel 13: aantal lopende gerechtelijke maatregelen in problematische opvoedingssituaties, per begeleidingsjaar naar plaatsende instantie (procentuele waarden)

Plaatsende instantie	2003	2004	2005	2006	2007
SDJ Antwerpen	25,13%	25,77%	27,07%	27,32%	30,02%
SDJ Mechelen	4,30%	4,43%	4,42%	4,69%	4,69%
SDJ Turnhout	4,67%	5,00%	5,13%	4,35%	4,19%
SDJ Hasselt	5,97%	6,50%	6,33%	6,22%	5,84%
SDJ Tongeren	5,86%	6,09%	6,18%	6,64%	6,35%
SDJ Dendermonde	11,18%	10,55%	10,22%	10,16%	10,46%
SDJ Gent	6,72%	7,06%	7,19%	7,63%	7,35%
SDJ Brussel	7,60%	7,44%	6,89%	6,33%	5,52%
SDJ Leuven	5,62%	5,81%	5,15%	5,51%	5,44%
SDJ Brugge	7,69%	7,65%	7,04%	7,03%	6,55%
SDJ Ieper	3,10%	2,61%	3,35%	3,01%	2,44%
SDJ Kortrijk	7,10%	6,79%	6,81%	6,42%	6,43%
SDJ Oudenaarde	3,11%	2,45%	2,51%	2,85%	2,80%
SDJ Veurne	1,95%	1,86%	1,69%	1,84%	1,95%
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

(tabellen van lezing 'in de marge' sessie III UCSIA - uit tijdschrift Persectief!)

Beide problemen kunnen alleen maar aangepakt worden met een **goede ontsluiting van de site voor het openbaar vervoer**. Aangezien in de meeste gevallen de **ouders weinig mobiel** zijn, is de mogelijkheid om 'tot voor de deur' te geraken een absolute voorwaarde. Het afleggen van 'nodeloze' kilometers noopt ons dan weer de problematiek rond **duurzaamheid en ecologie** aan te snijden.

Anderzijds moeten we vaststellen dat de Vlaamse regering elders geen bijkomende plaatsen meer heeft gereserveerd.

Tabel 8: aantal (begeleide) jongeren in de Bijzondere Jeugdzorg naar woonplaats (Bron: BJ96, Agentschap Jongerenwelzijn)²

Woonplaats	2004	2005	2006	2007
Antwerpen	5.495	5.777	6.109	6.802
Limburg	2.269	2.346	2.489	2.497
Oost-Vlaanderen	3.628	3.657	3.864	4.086
Vlaams-Brabant	1.815	1.839	1.939	1.988
West-Vlaanderen	3.448	3.562	3.741	3.964
Vlaams Gewest	16.655	17.181	18.142	19.337
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	323	316	308	358

Conclusie

Op dit moment kunnen jongeren geplaatst worden op 3 locaties in Vlaanderen: **Mol** (De Kempen), **Ruiselede** (De Zande) en **Everberg** (De Grubbe). Met de uitbreiding van De Succursale in Wingene komt er een vierde **landelijke** locatie bij.

Wij willen de **problematische locatiekeuze** aankaarten. Meer nog: **idealiter worden de 40 plaatsen in Antwerpen gebouwd**. Jongeren kunnen perfect 'buiten de maatschappij geplaatst worden' in de buurt van hun vertrouwde omgeving.

PROJECTVOORSTEL

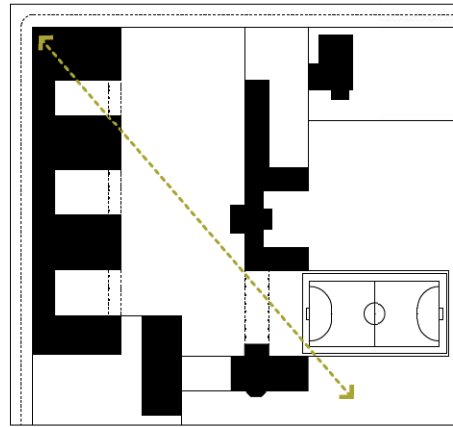
de GBJ in de MAATSCHAPPIJ

de GBJ in de maatschappij

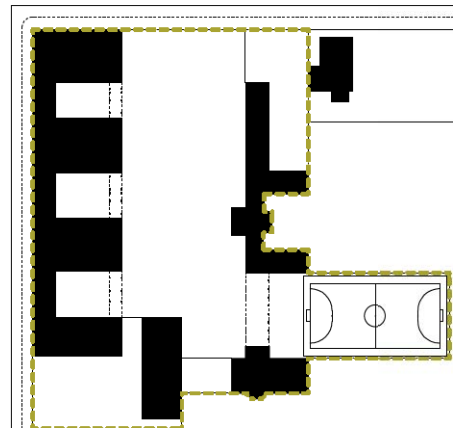
De Succursale in Wingene zal een nieuwe, frisse aanblik krijgen in harmonie met de overblijfselen van de vroegere matrozenschool.

Door delen van de kavel open te stellen voor externen willen we de **grenslijnen tussen de maatschappij en de GBJ vervagen**. Er zullen zachte grenzen en een onzichtbare beveiliging aangebracht, worden waardoor de bewoners van de GBJ een minder 'opgesloten' gevoel zullen hebben en omwonenden en buitenstaanders zich betrokken zullen voelen bij de GBJ.

grenzen opzoeken

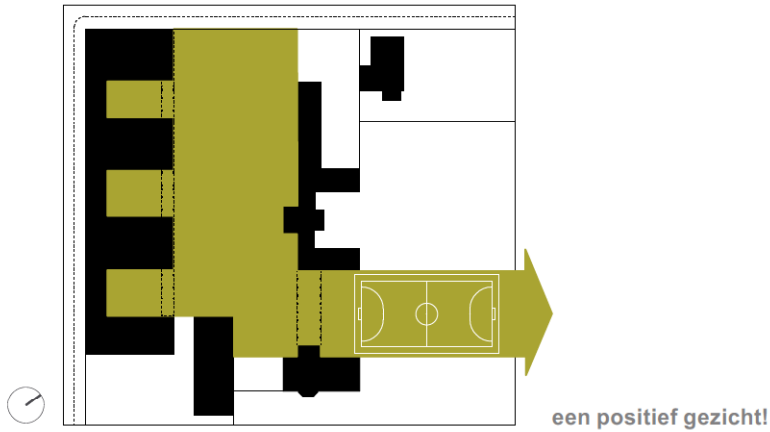
zachte veiligheidsperimeter

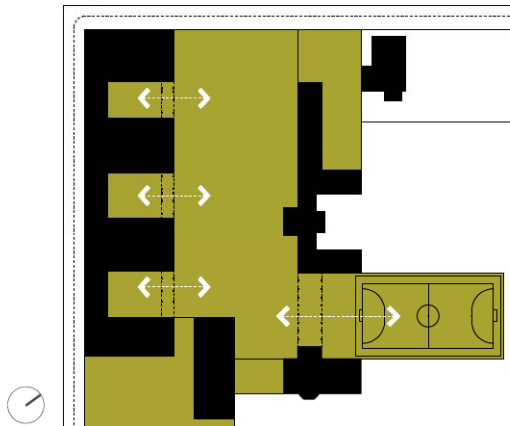
Een jongere komt in de GBJ om te leren en een **confrontatie met zichzelf** aan te gaan. De opname wordt als **straf** ervaren, omdat ze indruist tegen de **overmatige vrijheid** waarover de jongere in zijn vertrouwde omgeving beschikte. Een duidelijk zichtbare omheining wordt door de jongere beschouwd als een uitdaging en werkt **vluchtgedrag** in de hand. Het is dus belangrijk om veiligheidsmaatregelen en afsluitingen zo **discreet en transparant** mogelijk te houden.

de GBJ in de maatschappij

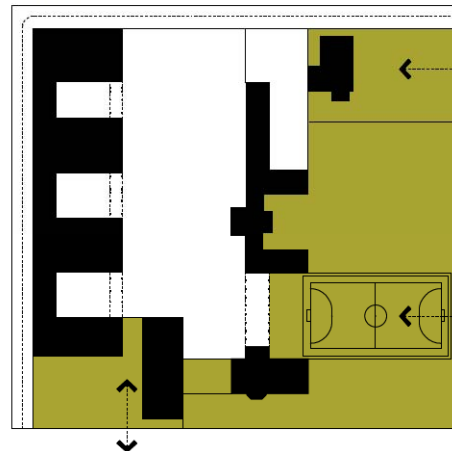
Een tweede uitdaging ligt in de sfeer en het beeld die de GBJ wenst uit te dragen. Voor jongeren die al een moeilijk traject langs verschillende instellingen achter de rug hebben, moet de ruimtelijke opvatting van de instelling het gevoel van **plaatsing/opsluiting verzachten**. Ze mogen geen indruk van opsluiting krijgen. Anderzijds komen GBJ over het algemeen alleen maar op een negatieve manier in de media. Een **totaal nieuwe aanpak** van dit soort projecten moet bijdragen tot een **positiever beeld van de instellingen voor bijzondere jeugdzorg**.

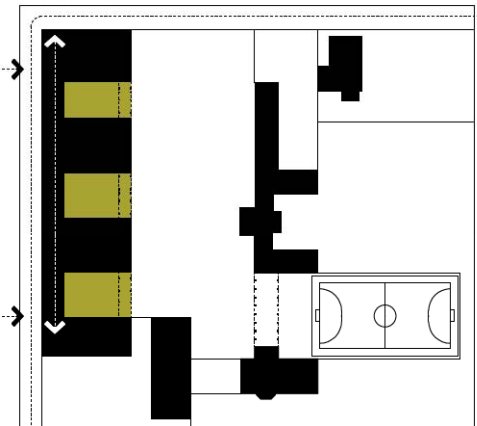
dag

avond

nacht

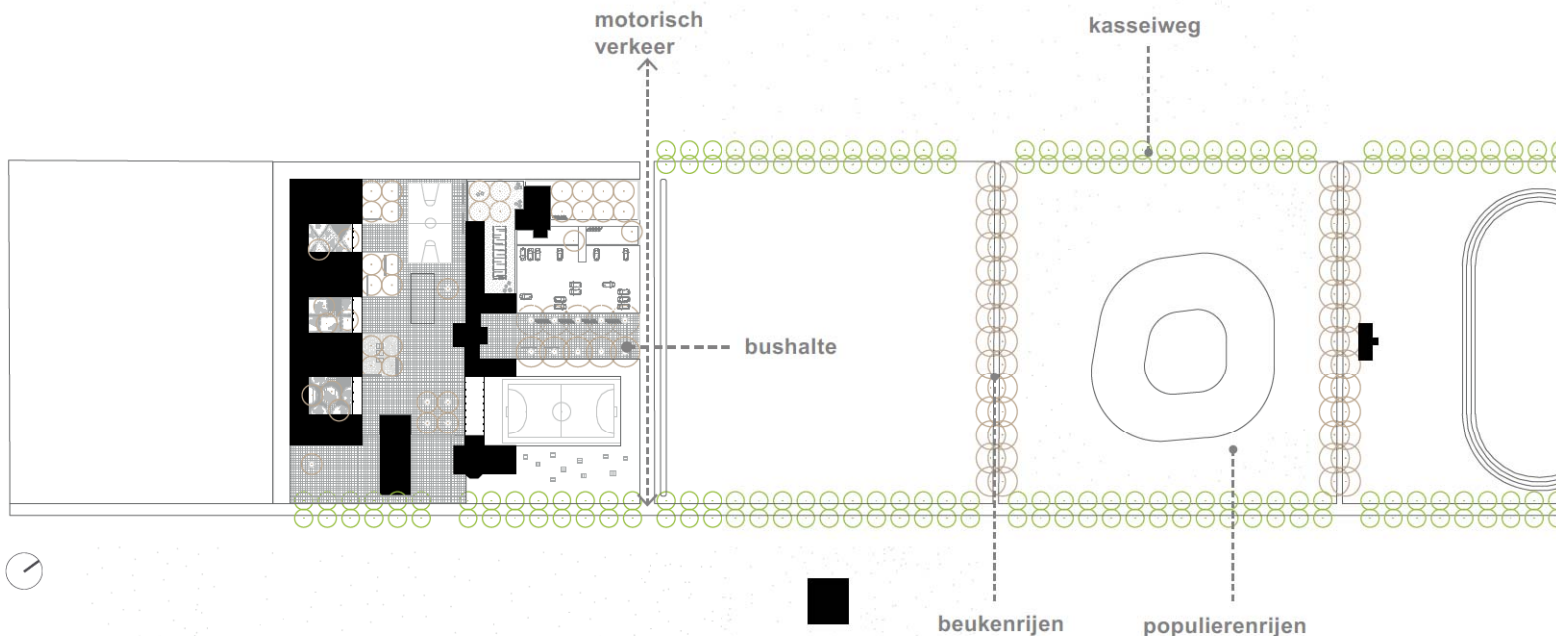

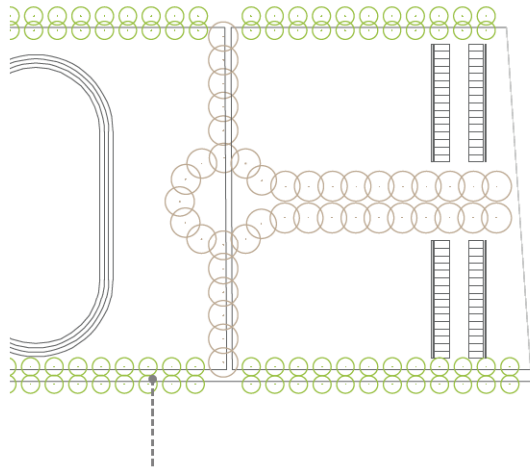
Geactualiseerde drevenstructuur

Een **algemeen drevenplan** wordt ontwikkeld voor Sint-Pietersveld en functioneert als **leidraad** voor de verschillende eigenaars van de kavels. De aanplanting van de dreven op het eigen terrein past binnen dit ruimere plan.

We stellen een **voorlopige drevenstructuur** voor met **langse populierenrijen en dwarse beukenrijen**, zoals die vandaag reeds bestaat. Aan de ingang stellen we een frontale bruine beukenrij voor, zoals we die ook zien bij de Zande.

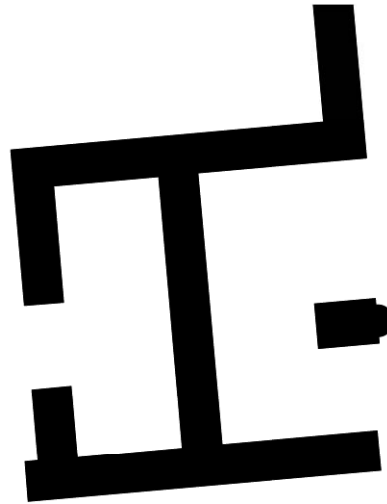
De **relatie tussen de Zande en de Succursale** wordt aangescherpt door ingrepen op vlak van landschapswaarde en toegankelijkheid.

De bovenste dreef langs de vijver wordt kleinschalig gehouden met kasseiweg en natuurlijke inrichting. De onderste dreef wordt verhard met een kwalitatief en verlicht fiets- en wandelpad, toegankelijk voor mindervaliden.

fiets- en wandelpad

De **visvijver en loop piste** behoren tot de basisuitrusting van De Zande en zijn een **meerwaarde** voor de jongeren van de Succursale. Mits de nodige veiligheidsoverwegingen zijn we ervan overtuigd dat ze aan de jongeren toebehoren en dat het gebruik ervan weer mogelijk moet gemaakt worden.

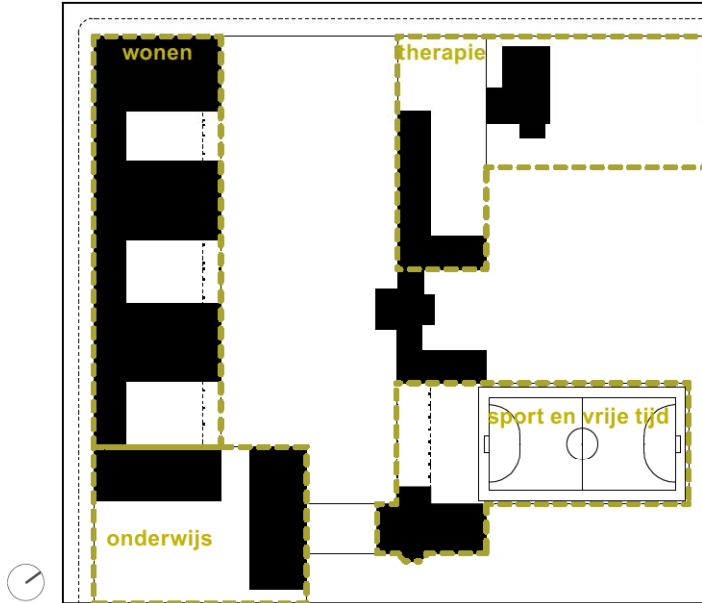
Parking

Voertuigen circuleren in dubbele richting op de Sint-Pietersveldstraat.

Deze baan is het best aangepast aan de nodige breedte voor leveringen en bezoekers. Op de site is er plaats voor **40 wagens**. Door de bijzonder aandacht voor de herinrichting van de dreven en paden, kan de parking van De Zande als buffer functioneren voor de succursale.

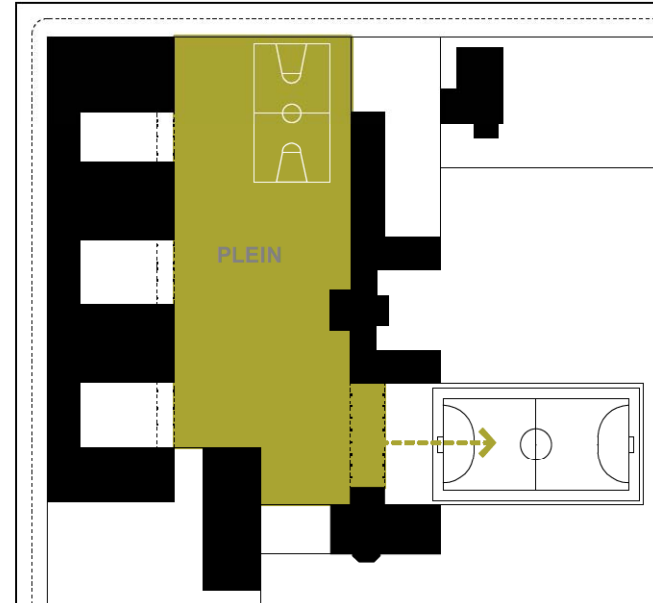

de jongere in de GBJ

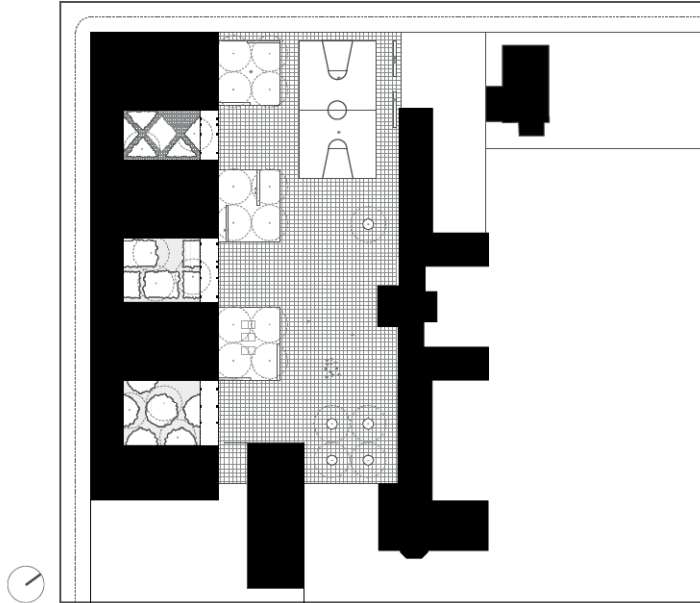

De 4 onderdelen (Wonen & Leven, Onderwijs, Therapie, Sport & Vrije Tijd) die het geheel van de GBJ in Wingene uitmaken, zullen als aparte kavels op de site geconcipeerd worden. Daardoor ontstaan 4 verschillende omgevingen. Elke kavel heeft een eigen oriëntatie en verhoudt zich anders tot de omgeving, en tóch zullen de 4 elementen uiteindelijk één geheel vormen.

Binnen het geheel onderscheidt men **interne** (alleen voor jongeren en personeel), **externe** (uitsluitend voor externen) en **gemengde** (zowel voor jongeren, personeel als externen) **zones**.

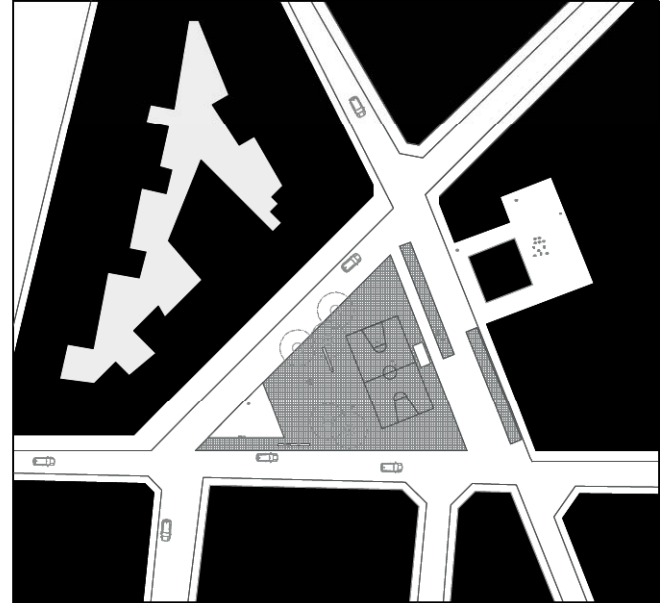

Het plein is een **cruciaal gegeven** binnen het GBJ. Het is het **kruispunt van alle activiteiten** voor zowel jongeren als personeel. Het is de overgang van leefgroep naar school, van sport naar therapie, enz. Door het plaatsen van een grote klok, bijvoorbeeld een stationsklok, wordt het voor de jongeren het referentiepunt van een geregeld leven.

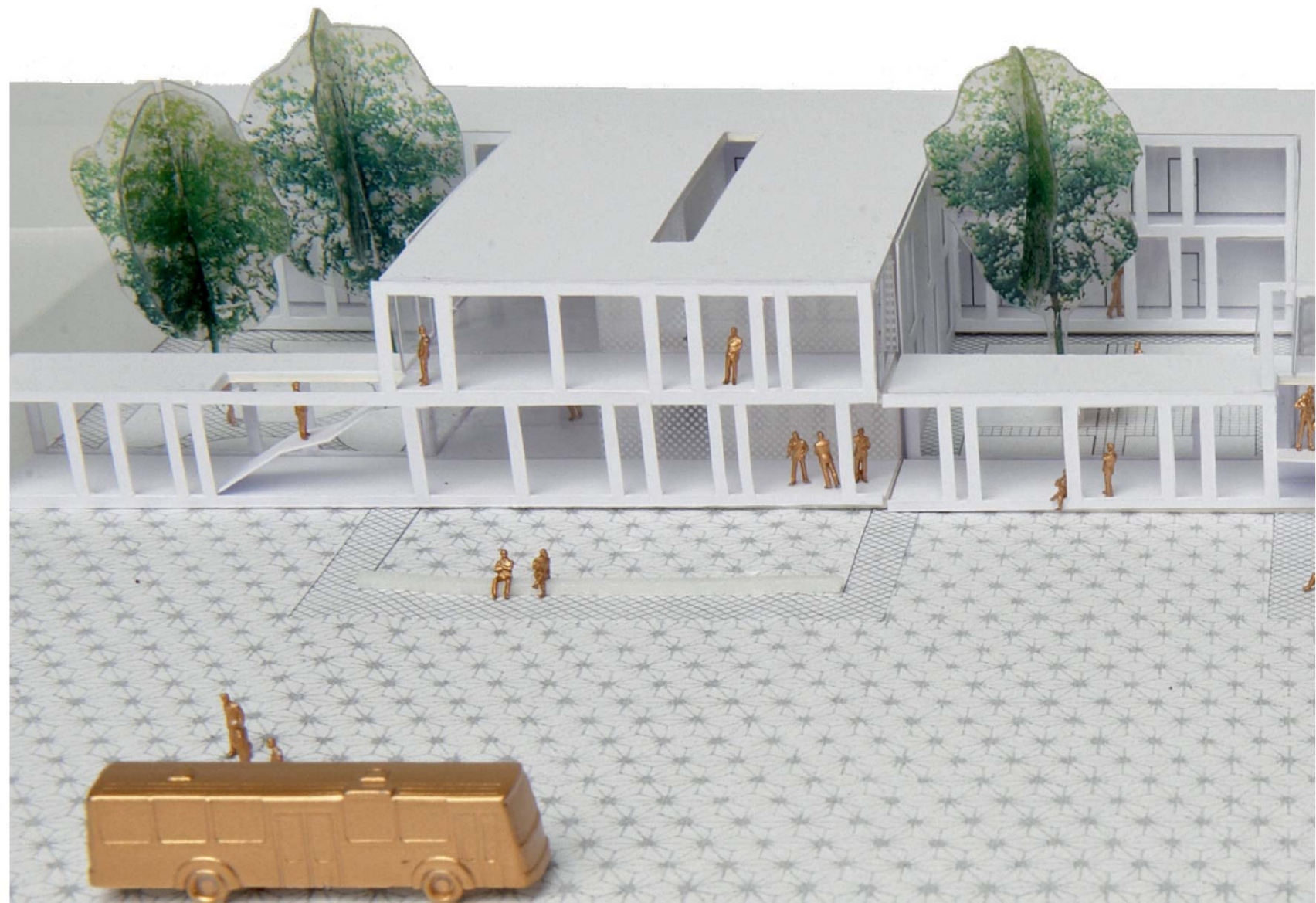

Het plein geeft hen de (open) ruimte om te **LEREN LEVEN** en is tegelijk een verwijzing naar hun vertrouwde, stedelijke thuisomgeving.

de jongere in de GBJ

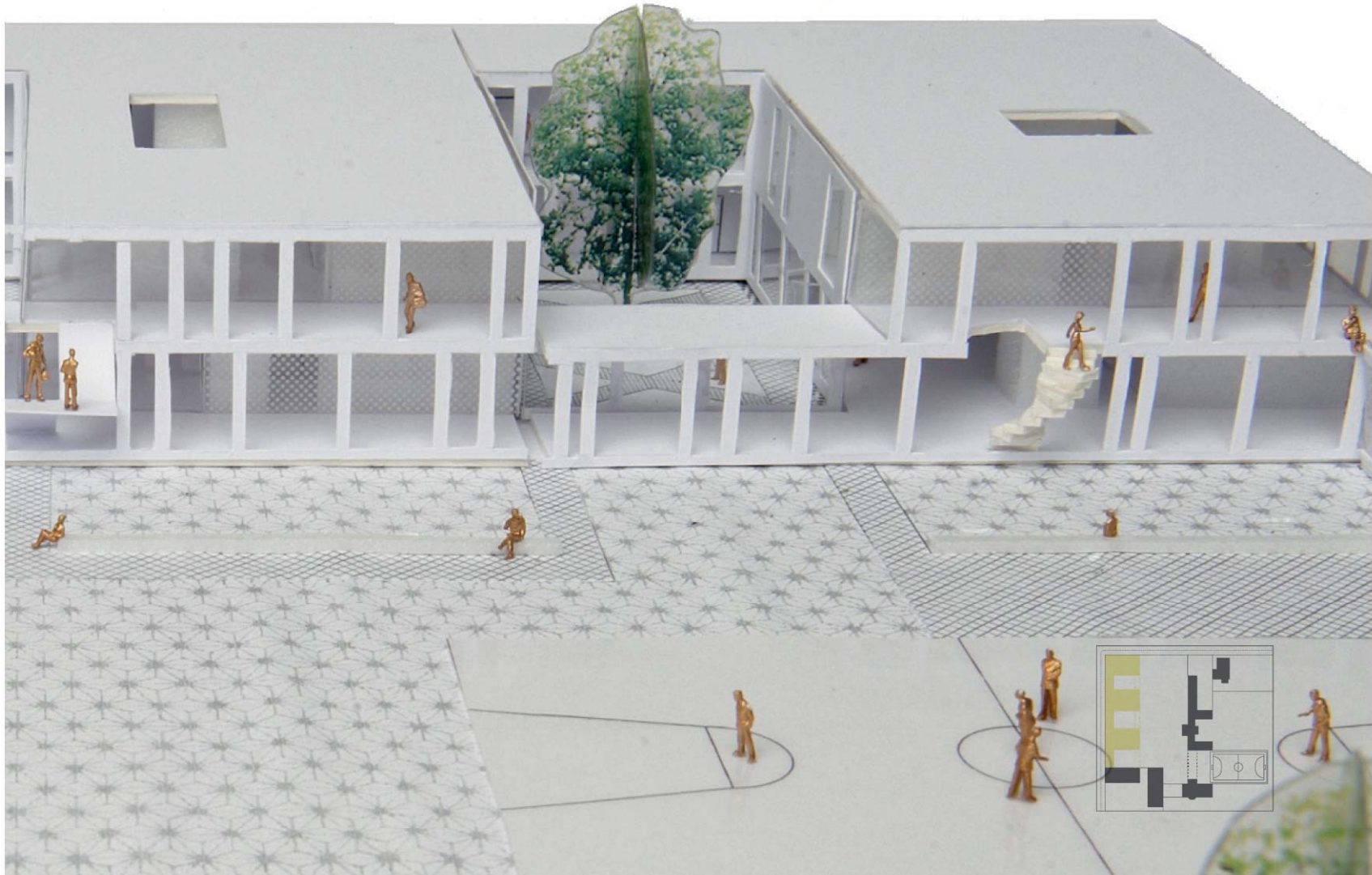

(bijvoorbeeld het De Coninckplein in Antwerpen).

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

0 1 2 3 5

plan leefgroepen begane grond

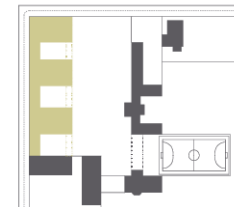
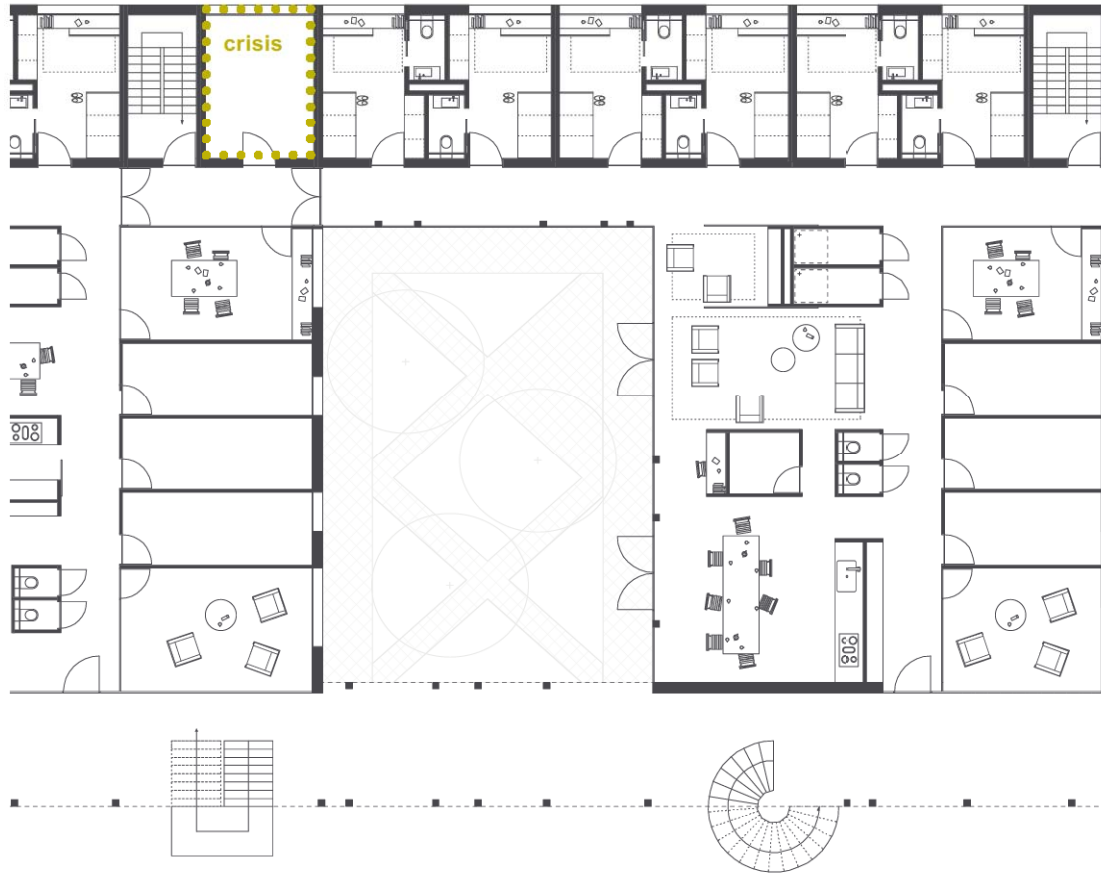
Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

1. Wonen & Leven

In een GBJ wordt de **jongere met zichzelf geconfronteerd**. Als tegengewicht voor deze soms harde leerschool moeten er plaatsen gecreëerd worden waar de jongere tot **rust** kan komen. In zijn (tijdelijke) woning moet de jongere letterlijk kunnen bekomen van de geleverde inspanningen. Het huiselijke aspect van zowel de gemeenschappelijke leefruimten als van de eigen kamer is dus van groot belang.

Om aan deze noden te voldoen, worden **6 woningen** gebouwd tussen de rand van het plein en de zuidwestelijke kavelgrens.

Elke woning biedt plaats aan een **leefgroep met 6 jongeren**. Elke leefgroep heeft dus een aparte woning. Tussen de woningen bevinden zich de **crisiskamers** die toegankelijk zijn vanuit de 2 aanpalende woningen. De crisiskamers op de begane grond kunnen door externen bereikt worden via de brandweg op de kavelgrens.

0 1 2 3 5

plan leefgroepen verdieping

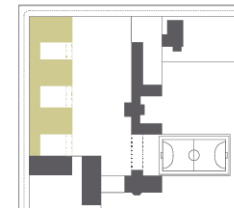
Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

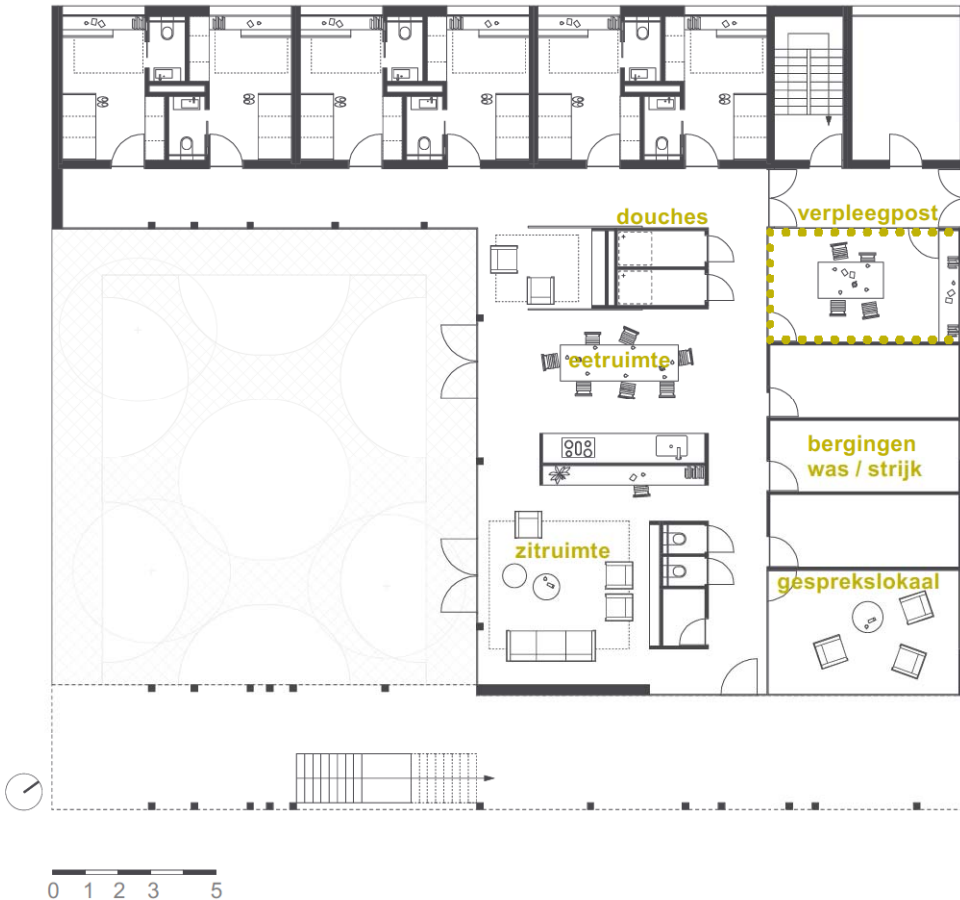
's Nachts verdwijnt de grens tussen de verschillende woningen. De deuren tussen de zes woonmodules worden opengezet, zodat alle kamers op éénzelfde gang uitkomen. Op deze manier kan het nachtpersoneel op een efficiënte wijze controle uitoefenen en, indien nodig, snel ingrijpen.

Flexibiliteit en duurzaamheid

Door de centrale gang en de mogelijkheid van het herpositioneren van deuren, wordt de mogelijkheid gecreëerd om de groepsgrootte aan te passen of het gebouw een andere bestemming te geven.

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

Uitzicht en inrichting

De woningen worden ontworpen met de allure van een **privéwoning**. De kamers zijn allen gelegen aan de achterkant van het gebouw, langsheen de kavelgrens. Daardoor heeft elke kamer zicht op het landschap.

Op grondniveau heeft elke woning een **eigen binnentuin**, op de verdieping is er voor elke woning een **terras met zicht op het centrale plein**. De bomen zorgen voor een natuurlijke, zachte afscherming en de nodige privacy.

De **gemeenschappelijke leefruimten** zijn naar de binnentuin gericht en bestaan uit drie duidelijke zones: **zitruimte, eetruimte, keuken**. Ze zijn zo opgevat dat het personeel te allen tijden een duidelijk overzicht over de hele leefgroep heeft.

De verpleegpost, de bergingen en een individueel gesprekslokaal bevinden zich op de grens met de binnentuin van de aanpalende woning, waardoor er **geen inblik in een andere leefgroep** mogelijk is.

De vestibule als grens tussen private woonomgeving en het plein.

Elke leefgroep heeft een eigen tuin.
Deze tuin wordt door hen zelf ingericht en onderhouden.

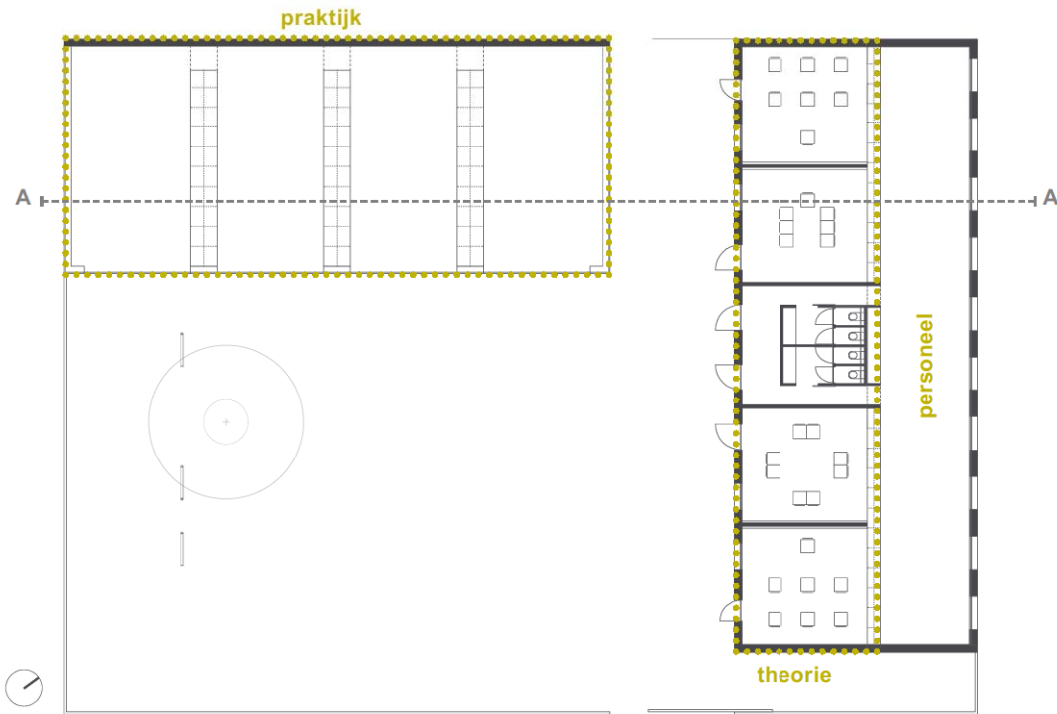
De algemene planopbouw per woning is dezelfde, maar er wordt naar **variatie** gezocht in de buitenruimten (binnentuinen en terrassen), de toegangen (een speciale trap), de lichtinval (via verschillende daklichten) en de interieurinrichting.

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

Voor de jongeren begint en eindigt de dag in de woning van de leefgroep waartoe zij behoren. 's Ochtends vertrekken ze naar school via de vestibule die aansluit op de trap naar het centrale plein. Hiermee zet de jongere de stap van de **interne zone** (woning en buitenruimten van de woning) naar de **gemengde zone**. Om deze overgang nog geleidelijker te maken, worden **voortuintjes tussen woning en plein** aangelegd.

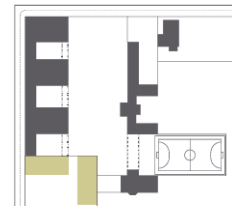

0 1 2 3 5

plan schoolomgeving

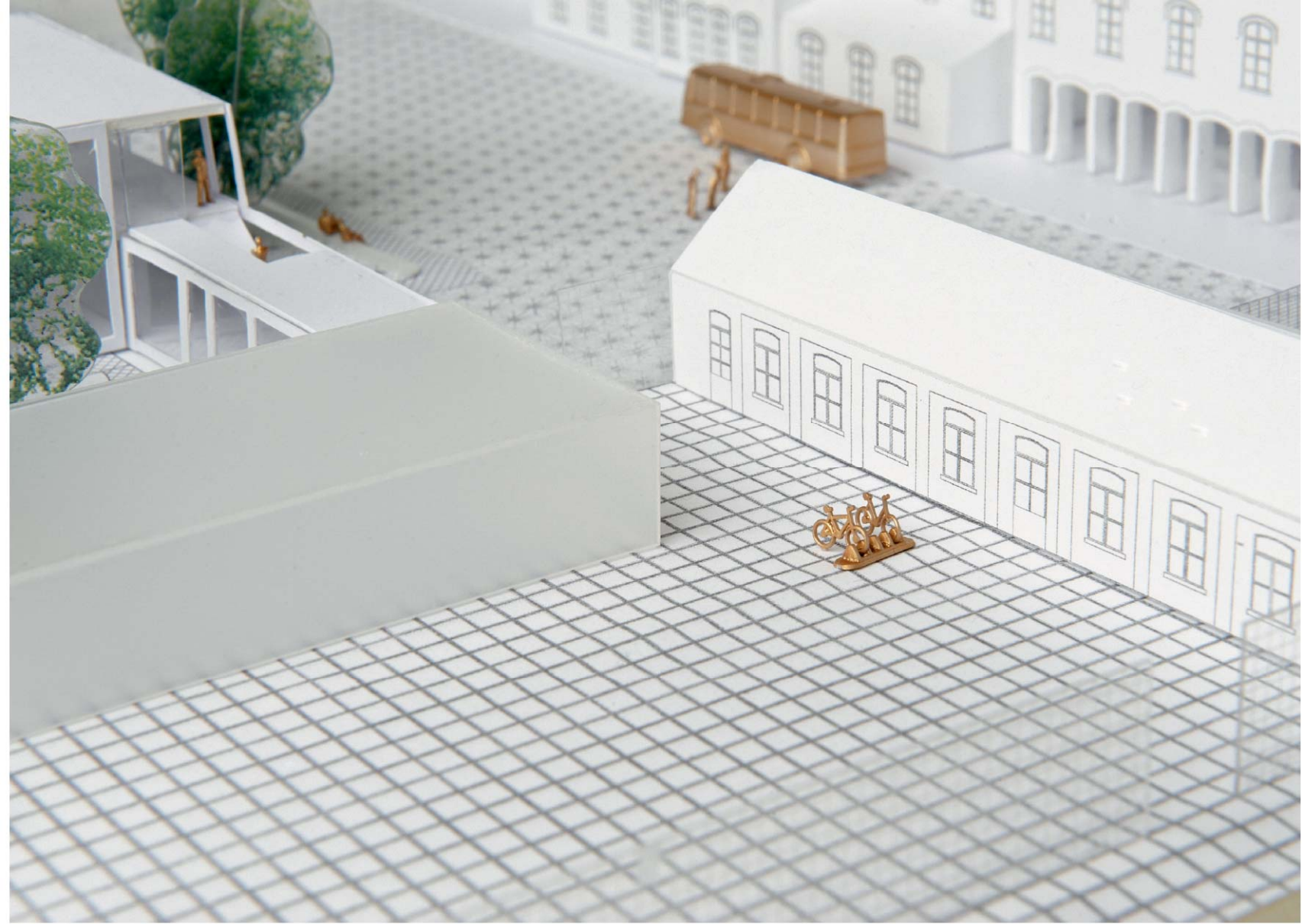
2. Onderwijs

Het plein geeft o.a. aansluiting op het **bestaande schoolgebouw**. De schoolpoort verleent toegang tot de schoolomgeving met klassen, personeelslokalen en een speelplaats. In een eerste gebouw zijn de **theorieklassen** en het leraarslokaal gevestigd. Een tweede volume biedt ruimte aan de **werkplaatsen/praktijkklassen**. De speelplaats wordt omheind met een draad die eigen is aan de typologie van een schooldomein. Hierdoor krijgt de beveiliging geen negatieve connotatie.

Plein met schoolpoort

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

Openstelling en exploitatie

Het GBJ 'De Succursale' is gelegen in een streek die erg in trek is voor **fietstoerisme**.

De werkplaatsen van de school zouden in het weekend kunnen dienstdoen om kleine herstellingen aan de fietsen van dagjestoeristen uit te voeren en aan **fietsenverhuur** te doen. De extra voorzieningen die nodig zijn voor deze exploitatie, kunnen gebruikt worden om de jongeren tot fietsenmaker op te leiden.

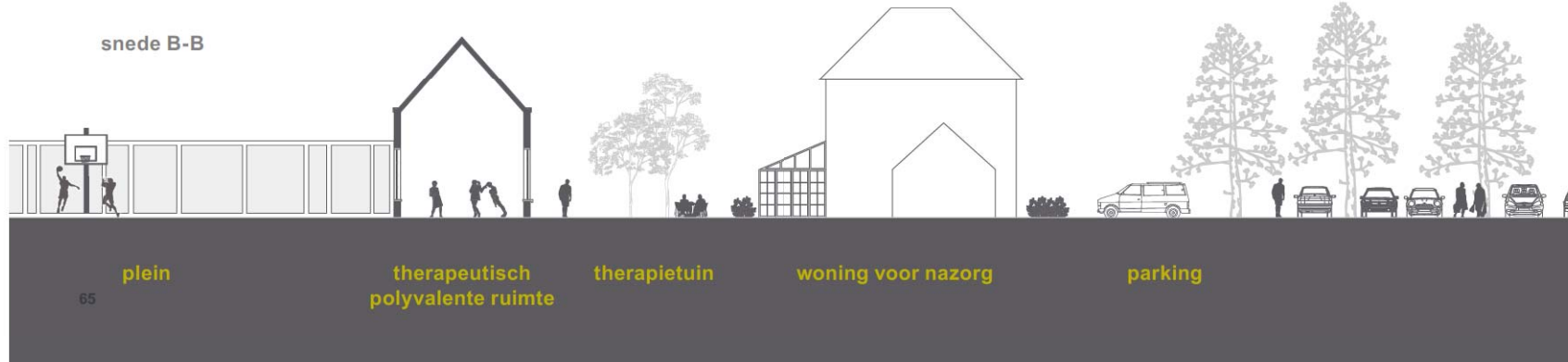
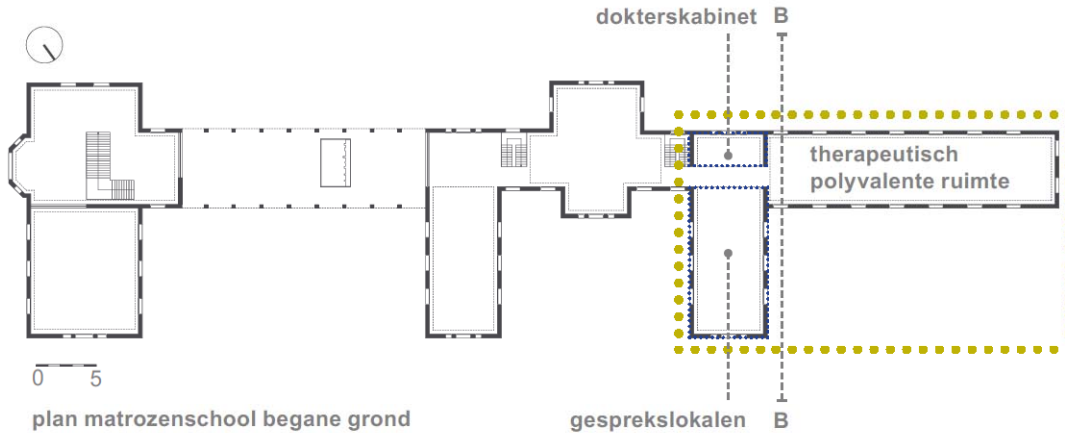
Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

3. Therapie

De westelijke vleugel van de voormalige matrozenschool biedt plaats aan de **therapieruimtes**. Om voorbereid te zijn op een steeds groter wordende nood aan psychische begeleiding, willen we dit onderdeel **groter maken** dan nu voorzien is in de aanbesteding.

Flexibiliteit en exploitatie

De polyvalente therapeutische ruimte kan individueel ingedeeld worden, maar kan ook opgebouwd worden tot een **theaterzaaltje** met een podium. Op deze manier kan de ruimte zowel gebruikt worden voor ontspanning van de jongeren (vb. een filmavond) als voor evenementen van externen nadat de jongeren de therapeutische omgeving verlaten hebben.

Omdat het belangrijk is dat de familie van de jongere bij de therapie betrokken wordt, kan er in een volgende fase overwogen worden om het naburige huis aan te kopen. Het kan dan dienst doen als **therapeutische familiewoning** waar in een gemoedelijke omgeving en op een zachte manier aan een moeilijk proces kan begonnen worden. De huidige tuin tussen de woning en de westelijke vleugel kan dan veranderen in een **therapeutische tuin** waar zowel in kleine groepjes als individueel gewerkt kan worden.

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

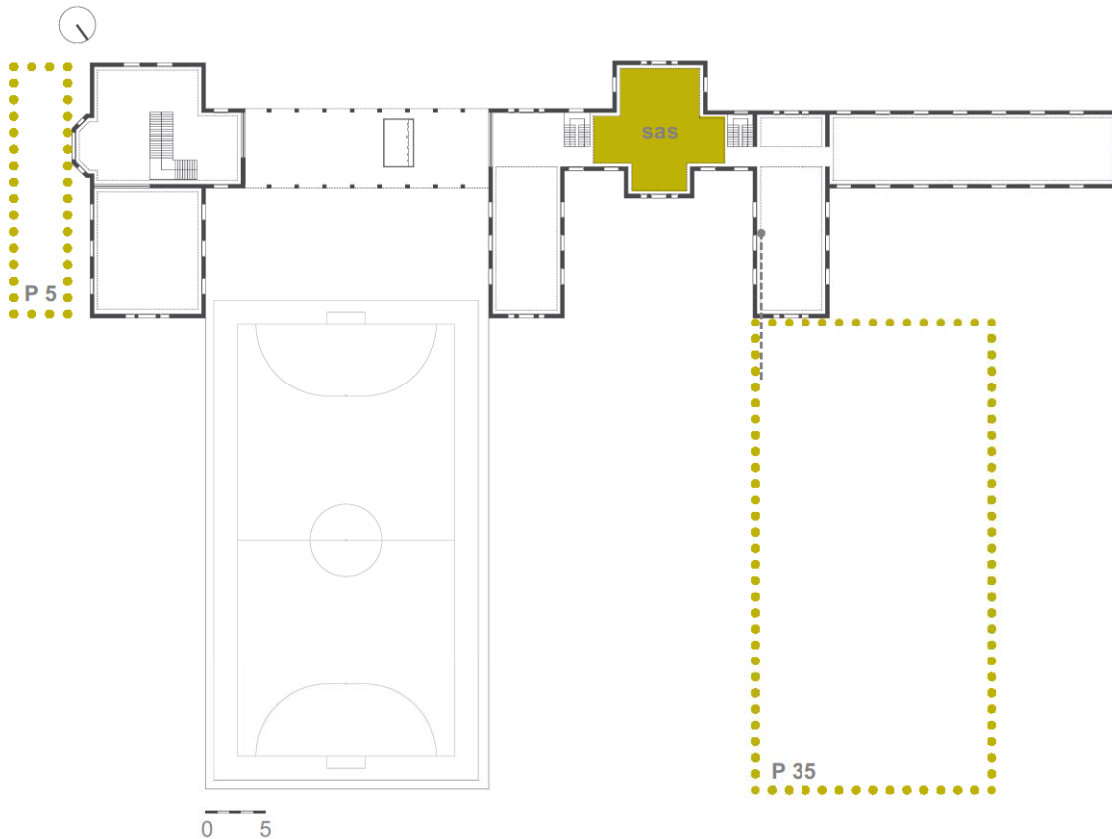
Bereikbaarheid en toegang

De **parking** ligt naast het centrale toegangsplein, waar eveneens de **bushalte** voorzien is. De wagens worden tussen de bomen geparkeerd en de hoofdingang wordt zijdelings benaderd.

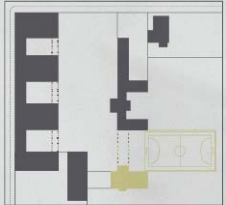
De parking is naar analogie met de parking van de Zande uitgevoerd in verstevigd gras.

Het centrale deel van de matrozenschool leent zich uitstekend voor het creëren van een **sas** dat alle verkeer tussen de zuiver **externe zone** en de **gemengde zone** regelt.

De buitenschil van de voormalige matrozenschool blijft behouden. Binnenin wordt heel het gebouw uitgehoud en aangepast aan de hedendaagse noden.

plan matrozenschool begane grond

4. Sport & Vrije Tijd

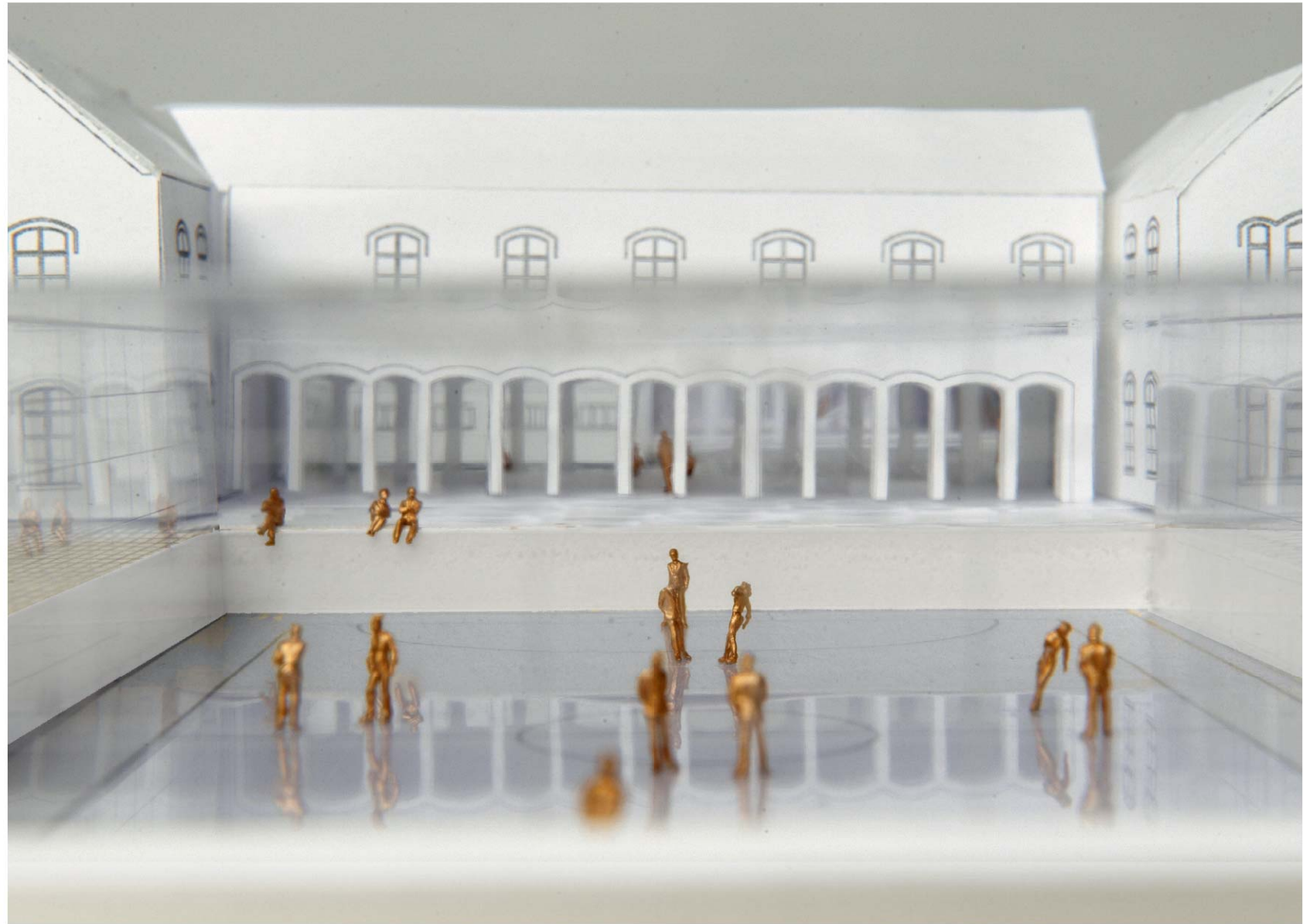
a. In zijn vrije tijd moet de jongere uiteraard **bezoek** kunnen krijgen. Ook dat zal voor een stuk plaatsvinden in de matrozenschool.

Hier moet rekening gehouden worden met het feit dat bezoek, vooral van de ouders, **vaak als zeer confronterend** wordt ervaren. Vanwege de ouders is er de angst om herkend te worden door derden en voor alle partijen is het vaak moeilijk om een gesprek aan te knopen.

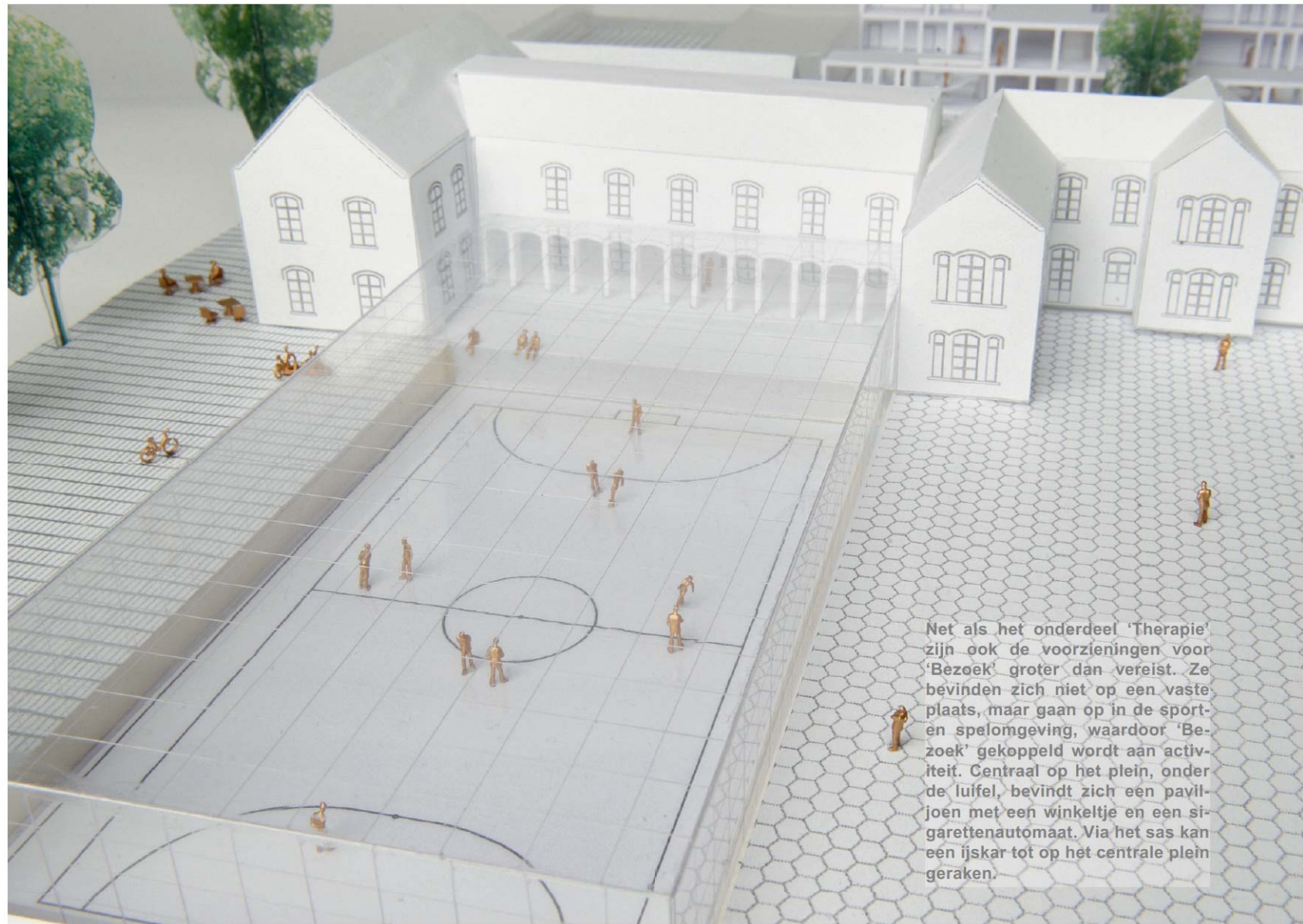
Daarom wordt een mogelijkheid tot bezoek op 2 plaatsen voorgesteld:

- **Traditioneel:** In de **bezoekzaal met een sterk publiek karakter** en op het **centrale plein**. Zo wordt ingespeeld op de leefwereld van de jongere en tegemoetgekomen aan de nood aan anonimiteit van de ouders. Door de families aan te moedigen om samen een ijsje te kopen op het plein of een drankje te halen in het plaatselijke winkeltje of de cafetaria, wordt een **harde confrontatie** aan een tafel vermeden.

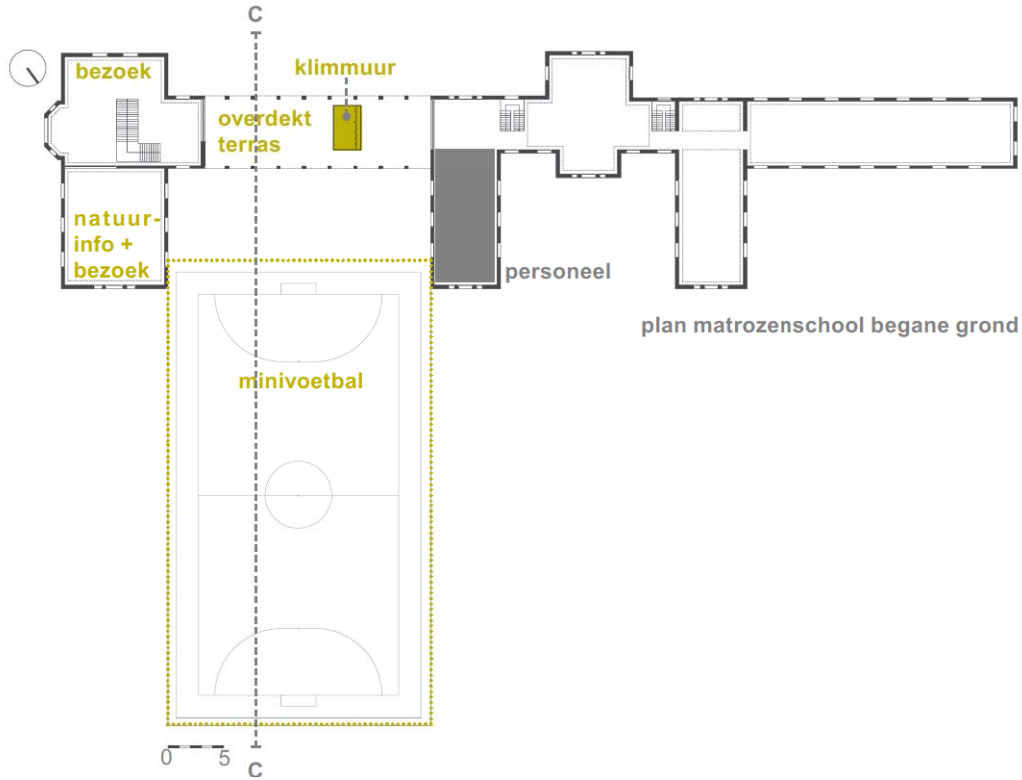
- **Vernieuwend:** In de **woning van de leefgroep**. Zo leren de ouders de tijdelijke woonst van hun zoon kennen en kunnen ze bij de dagelijkse activiteiten betrokken worden. Er moet uitgegaan worden van een sterk huiselijke opstelling die de overige jongeren de kans geeft om tijdens het bezoek met hun eigen activiteiten door te gaan.

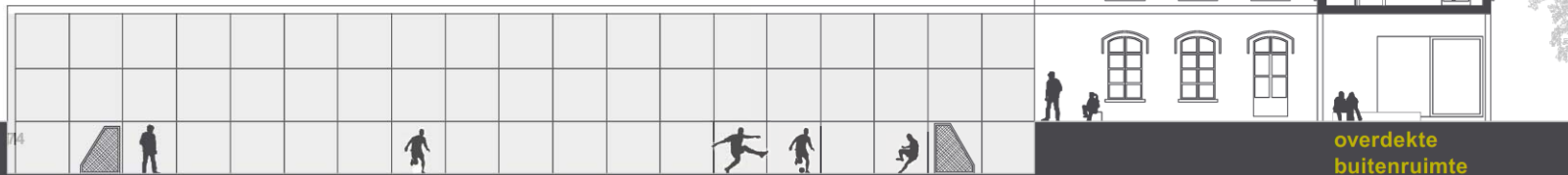

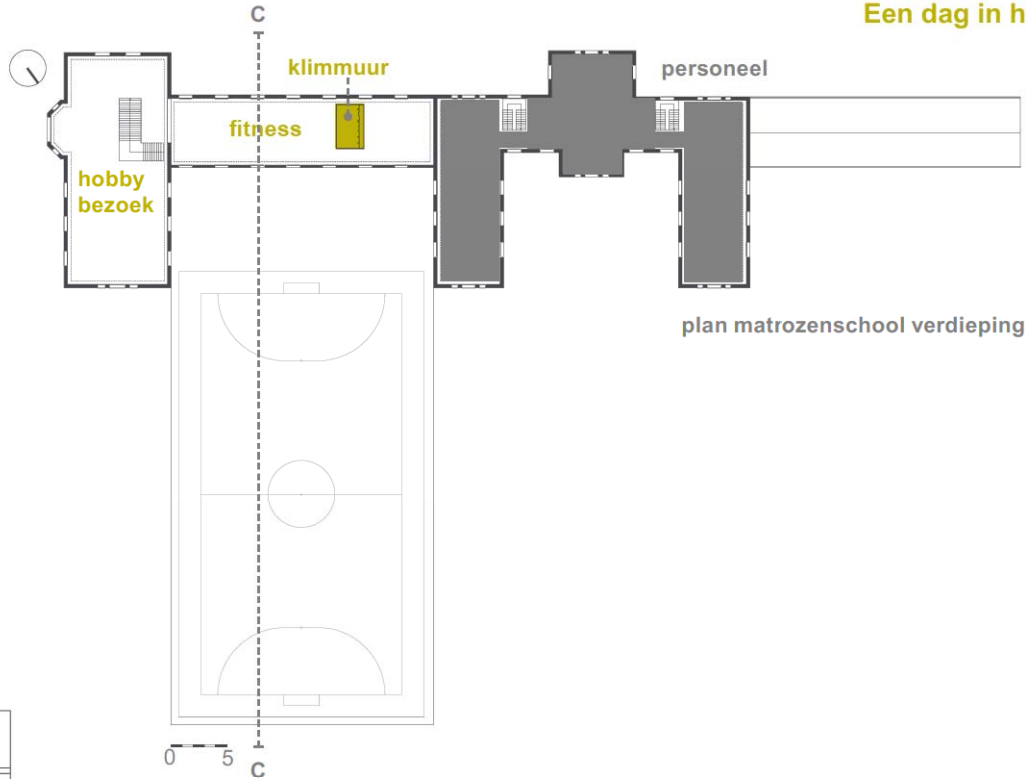
Net als het onderdeel 'Therapie' zijn ook de voorzieningen voor 'Bezoek' groter dan vereist. Ze bevinden zich niet op een vaste plaats, maar gaan op in de sport- en spelomgeving, waardoor 'Bezoek' gekoppeld wordt aan activiteit. Centraal op het plein, onder de luifel, bevindt zich een paviljoen met een winkeltje en een sigarettenautomaat. Via het sas kan een ijskar tot op het centrale plein geraken.

minivoetbal als overdekte buitenruimte

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

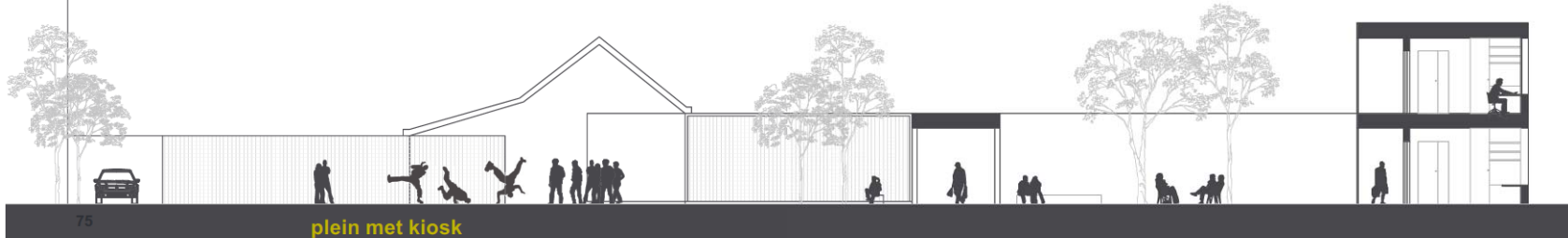

b. In zijn vrije tijd moet de jongere aan sport kunnen doen. Voor zaalsporten staat een **sporthal** ter beschikking: een overdekte buitenruimte waar te allen tijde gesport kan worden.

De feestzaal van de voormalige matrosenschool wordt omgebouwd tot **fitnessruimte**. Ze is bereikbaar via een statige trap die vertrekt onder de colonnade. Een klimmuur, over twee niveaus, verbindt de fitnessruimte met de onderliggende overdekte buitenruimte. Vanuit de fitness is er zicht op de sporthal, de straat en het centrale plein.

Opstelling en exploitatie

Op momenten dat de jongeren niet actief zijn, kan de sporthal ter beschikking gesteld worden van de inwoners van Wingene, Ruiselede en omgeving. Daarom ligt de sporthal geografisch in een **externe zone**. Om de privacy van de jongeren te garanderen, wordt het een half verzonken sporthal. De vloer ligt op 2 m onder het maaiveldniveau.

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

Door het sterk gemengde karakter van de zone 'Sport & Vrije Tijd', zal er zeker **contact** zijn tussen de bewoners van de GBJ en de buitenwereld. Dat moet een **positiever beeld van de GBJ** in de hand werken. Aangezien de site zich bevindt op het knooppunt van 2 natuurgebieden, kan de gedeeltelijke openstelling van onderdelen van de GBJ nog verder doorgetrokken worden.

- Hoewel 'De Gulke Putten' focust op natuurontwikkeling, mag er in het gebied ook gewandeld worden. Op een hoek van onze site vertrekken wandelroutes.

- Met fiets-, wandel- en ruitersporen richten 'De Vagevuurbossen' zich op natuurrecreatie.

Verenigingen en individuele recreanten kunnen gebruikmaken van de infrastructuur als **rustpunt en picknickstop**. In dat geval zullen zachte, 'onzichtbare' grenzen (bijvoorbeeld een grote toeg in de cafetaria) de externe zones afbakenen van de gemengde zones.

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

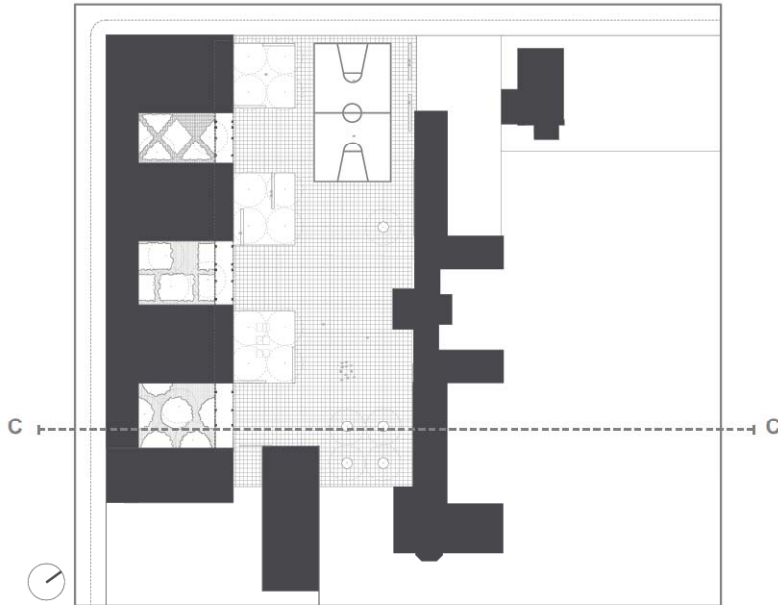
5. Plein / publieke ruimte

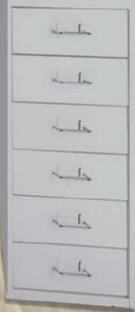
Het plein zorgt voor een **graduele overgang** van de verschillende functies.

- Een stoep zorgt voor een anoniem, publiek gebruik van de ruimte.
- De **luifel met winkeltje** zorgt voor een makkelijke pleinovergang.
- Langs de woningen zorgen **voortuinen en vestibule** voor de nodige privacy.
- Terras en tuin raken aan het plein, maar zijn tevens sterk afgeschermd.
- Het landschap wordt behouden voor de individuele beleving van de jongere op de kamer.

Bij alle inrichtingen wordt aan de meerwaarde voor **fauna en flora** gedacht.

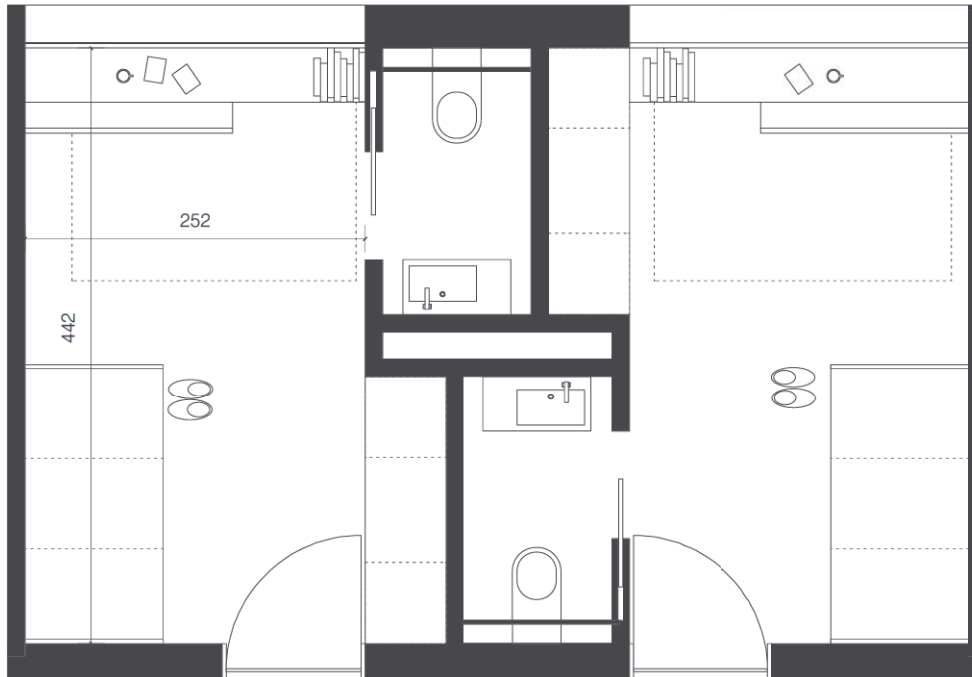
Zo kunnen bijvoorbeeld bloeiende vruchthagen aangeplant worden voor vogels en insecten.

Een dag in het leven van ... de jongere in de GBJ

Na afloop van de dagelijkse activiteiten, gaat de jongere terug naar de leefgroep. In de woning kan hij terecht op zijn kamer.

Een **panoramisch raam** biedt een overzicht over het landschap.

Om het gevoel van een 'cel' te vermijden en toch te voldoen aan de veiligheidsvoorschriften, wordt het **meubilair op een natuurlijke manier 'vastgemaakt'**. De **vaste vensterbank** doet dienst als **bureau** met een mooi uitzicht. Er is geen stoel die aan de vloer wordt vastgemaakt, maar een bank die uit de vloer komt. Het bed, in een hoek van de kamer, kan tevens als canapé gebruikt worden.

Het grondplan van de kamer is zo opgevat dat opvoeders en nachtpersoneel met één blik zien waar de jongere zich bevindt.

Wat het sanitair betreft, verkiezen we **gegroepeerde douches** boven individuele stortbaden in elke kamer. Dat is een **duurzamere oplossing** voor de warmwatervoorziening. De sanitaire blokken worden op elke verdieping centraal geplaatst.